

EMBLEMATA,

ET ALIQVOT NVMMI ANTIQVI OPERIS, IOAN. SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

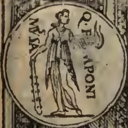

ALTERA EDITIO.

Cum emendatione & auctario copioso ipsius auctoris.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHR. PLANTINI. M. D. LXVI.
CVM PRIVILEGIO.

Os,oculos pictor Sambuci reddidit,aptum
Ingenij munus fingere solus amat.

IOANNES CRATO MEDICVS IMPERATORIS.
Me pictura tenet,retinet grauitate poëma:
Libera Sambuci sic tenet arte liber.

60

QVOD EMBLEMATVM, QVÆ ferè κατὰ πάρεργον operibus, pro materiæ locique ratione, ornamenti atque varietatis caussa inseruntur, genera sint tria, notum est. Quorum exemplo quæ præsertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibusdam, poëtarum vt modo delectent, magisque accendãt, obduci vera, inuoluique solent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac signa ὁριστικὰ sint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλειν inijcere, ac proponere aliquid obscurius, quod explicationẽ, atque cogitationem requirat, etiã Græcis significat; sed sine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obscuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora vidẽtur.

SYMBOLA autẽ seu παράσημα, ipsæ rerũ picturæ, ac imagines dici, quasi tesseræ, veriùs possunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, dissidẽt. Ac etsi hæc vt problemata vniuersa constitui possunt: trium tamen præcipuè sunt generũ, quomodò & ipsorũ expositio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & historica, fabulosaq́;, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων cõmodè fingũtur: sed imprimis vitã, vt historiæ, volo erudiant, vt quẽadmodũ illæ sunt Philosophia εἰδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibusdã incurrãt, animũq; auditoris agũto, quod nõ secus, quàm Poësis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐςί. Itaq; tecta, arguta, iocũda, & variè significãtia sint, mutuoq; illa tria genera vim, figurasq; impertiãtur. Ipsa rerum simulacra si vulgaria

ſunt,abditum innuant ſenſum,obſcuriora,non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiuſmodi vel in Virgilio & Homero diligẽtia conquiras,& Ariſtophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertiùs, dum analoga ſint. Interpretatio verò,vt fabularum,triplex adhiberi poteſt,eædem quippe ſedes, atq; loci vtriuſque ſunt. Siquidem & μυθικῶς & ῥητορικῶς & φυσιολογικῶς quo & ἀλληγορήματα pertinent, expoſitionem admittunt: etſi nõ omnia tam latè pateãt,quóq; ſunt anguſtiora,hòc magis delectant,iudicioq́ue & ſapientia nituntur,vt epitheſes poëtarum propriæ,& aptæ, velut σφραγῖδες, & συγκαλύμματα, vt Phalereus appellat.

Non ſatis ergo vident, quid Emblema ſit,qui quaſuis ſententias,hiſtorias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum,res eodem exprimentibus modo,aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum,emblema exiſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia,prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias:muſcam contra elephantem, pro temeritate: laterem lotum, pro inani labore: Curtij votum,Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio,& alijs circunferuntur,adducam;niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & εἰρωνικὰ ſint, quis miretur,aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ,& ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant:ſed nec multitudine figurarum,pictoriſque magis artificio,quàm

pote-

potestate has res metimur. Quamobrem in omnibus sit aliquantum versatus, qui aptè παραδοξότερα comminisci velit atque in rerũ natura quorumuis formam, caussas, proprietates, ac ipsam denique εἰδωλοποιικὴν teneat, si legi, atque posteritatem consequi iustam studet, necesse est: nec sit stomachus, qui non quiddam, quod sapiat, inueniat.

Cæterum quid hoc in genere argumenti adhuc quidam præstiterint, non meum est pronunciare. nec parum præstiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos sua cudant, coquant, denique extrudant: nec diligentiam vitupero, πόνου γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ: ac scio Platonẽ octuagesimo ætatis anno suos dialogos non depósuisse: sed ista dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meisq; incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnosco enim quædam esse vulgaria, sed aliter tamen exposita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore insignia, & luce, memoriaque digna, si amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo subito consilio, præproperoque fœtu sentiant. quòd si mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo absoluam. Constitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπωμένα, multa Athenæi, plura Philostrati, & Pausaniæ, vnà cũ posticis vetustorum nummorum partibus, lapillis variè insignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerum studiosis breui communicare. Intereà hæc, lector, fidei pignorisque nomine

habeto,ac vt citiùs reliqua prodeāt,cum venia laudato. Quòd verò aliqua clarissimorum virorum nomina addiderim,non ambitiosè factum putes: nec enim hos noui solùm,qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi:sed vt pro meritis, memoriaq;,& opinione de me publicè,scriptisq;eorū testata,gratiam hac saltem occasione aliquam haberem,id verò spectaui, ac deinceps epistolis varijs,mutuisq; & in obseruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem pręstabo. Vale,Gandaui Kalen. Ianuarijs,anno salutis omnium. M. D. LXIV.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo clementissimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Ausisq; immensis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici insignem diademate, dotibus auctum.
Te sibi Roma parens legum, imperijq; Latini
Conscia nunc Dominum legit, nomenq; decusq;
Addidit Augusti, & titulos, renouatq; triumphos.

C æsareas laudes cumulat præsaga futuri.
T e quoque Pannoniæ fines tot cladibus vsque
A fflictæ, Regem poscunt, donantúe corona:
V t Geticis tandem releuetur cædibus, atque
N utu respirare tuo queat, hostibus obsit,
Q uæ toties luxit crudeli funere, passim
T ot riuis auxit longinquum sanguinis Istrum.
C incta iugis Regem arboreis quoque Boemia dudum
O btinet, in decus, ac vires reditura priores.
H æc pariter pro te certant, tua iura verentur
R egna, ducem in casus sperant tot fortibus omnes
V iribus intrepidè ruiturum, pristina cunctis
V t reuoces populis subitò decora, aurea secla:
S ub te vt pax coëat terrarum, iudice solo, &
V indice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
T u regere imperium potesis, discordia cesset
R elligionis amore tui: te auctore secundum
Q uisque Deum numen veneretur, adoret idemq́;
H æc optant sani, prædicit conscia fati
T urba, simul gaudet fama immortaliter auctum.
I ndole iam prima docuit moderamen Iberi,
E t necis auersæ exemplum venaticus error
Q uam capiti sacro intentabat, quid valiturum
I ngenium, ac vires essent: fore te caput orbis,
D elicias hominum, quem cuncti semper amarent,
E t puro canerent certatim pectore vates.
E rgo Deus summo tibi munera donat Olympo,
I lle regit, fouet, imperioq́; ornauit amœno.
N am Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Q uæ inter præcipuum est Romanum, quod Dea vestit
C ustos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
V beribus fratres, & Romæ præbuit orsus.

Hæc

H æc oleæ ramum dextra, pacemq́ reuinctam
D efert, ac vigili cura iubet omnia ſerues.
S unt fluuij Hungariæ ſeptem tua ſceptra verentes,
Q ui ſibi prouideas orant, curſuq́ perenni
R itè monent curarum molem incumbere Regis
N unc humeris, te ſollicitum debere caducis
P artibus obijcere ex animo, ſaluamq́ tueri.
H æc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
P arte alia eſt domitrix Virtus, leo duxq́ ferarum
C andidus, hunc Boëmi ſubmittunt Maxmiliane,
I mperio, fortem ingeminant, dominumq́ ſalutant,
S ed breuibus repetam ſpes quæ patriã tenet ægram.
D epoſita ac toties miſerè concuſſa reſurget
P annonia, exitijq́ modum te Rege futurum
S perat, conſtitues Bizantij firma trophæa.
D eſinet impietas, te Cæſare purus iniquè
P oſthabitusq́ Deûm cultus, probitasq́ redibit.
D iffugient nimbi, ſublatis nubibus aër
I n medio cunctis ſplendeſcet, te feret vnum
I n terris Regem populus, compage ſoluta
C orporis, ad Superûm ſedes, ſtellasq́ reuiſes,
O rnabisq́ aliquod ſidus, propriumq́ dicabis.
I am tu Magnorum decus, & Rex maxime Regum,
P aucula quæ mitto placida ſimul accipe fronte,
Q uoq́ fauore ſoles minimum cumulato clientem
S ambucum: meritò tanti qui incenſus amore
P rincipis, hæc offert domino non digna potenti.
S ed mitem noui, facilem expertusq́ ſubinde,
O ro, clementi aſpicias munuſcula vultu,
Q uæ luſi nuper, poſtponens ſeria nugis:
G andaui in clara generoſis ciuibus vrbe,
H oſpitio celebri, ſeceſſu & ſemper amico.

Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaq́;,
Et pleno memorem virtutes gutture summas.
Vndique nam curo, laudi quod seruiat olim,
Non vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus vsquam
Aut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
Dum exigua, & veteres numos, & marmora cogo;
Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque
Illustrem patriæ res gestas, commemor aui.
Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
Subijciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aspiret cœptis, & littore sistat.
Viue, vale Hesperij, Eoi & mirentur, amentq́;.

T.M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriusque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma suos voluit Capitolia celsa subire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appensum crotalon tulit, atque flagellum,
Posßit hic aduersæ sortis vt esse memor.
Bulla etiam collo βουλῆς, rerumq́ue salubre,
Quaque cauere decet, symbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, sæuumq́ue Leonem
Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor serui conditione venit?
Fortunæ esto memor semper fortuna in vtraque,
Non facilè est æqua commoda mente pati.

Con-

Conſcientia integra, laurus.

PRONA virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam folijs crepito, Daphnemq́ perusta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio ſuperis grata, virensq́ diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſtis, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.
Purus congreditur ſociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pænitet illicitæ quem vitæ, & conſcius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

E T *cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,*
Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Est in amicitia suauis concordia rerum:
Nec potis est fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,
Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
Et quamuis caussæ dissoluëre leues.
Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
Sint opus æterna relligione pares.
Quis sua committat Turcis, quo fœdere tutus,
Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ prosunt no n temeranda.

VTILE *quod vitæ est semper honores,*
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proijciendum.
Quæ sacra sunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid, v alituræ
Sunt segetes, tantùm bestiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusq;.
Ergo sues rectè sacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetustas,
Semper & à bobus continuit se
Agricolis, quorum max imus vsus.

Nil

Nil omni parte ſecurum.

ALIGEROS *Ibis colubros auertit ab oris,*
Terrior ex ouo ſed baſiliſcus adeſt.
Hanc adeò Aegyptus coluit, ſibi præſidiumq́,
Delegit contra lethifera Aethyopum.
Nil eſt perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ triſtia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora ſinu.
Vera ſalus cælo: hîc nullius & integer vſus.
Iſtic non ceſſat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

CALLIDA verrit humum longa vulpecula cauda,
Irrisit nimium simia ἄπτερος onus.
Subijcit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas semper habere nates.
Caussa fuit melior vulpis: superesse quòd ornat,
Et prodest; satius quàm caruisse nimis.
Prodigus in vitio minus est, quàm prorsus auarus,
Virtutis potiùs congruit ille modo.

Malum

Malum interdum simili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ vicißitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaq; igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq;
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, foco ſubinde
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Africa prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum
Tantum, quid facient foci perennes?
Quænam frigora ſopient peruſtum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc conſilium patet roganti,

Exortum vnde malum est, leuationem
Quaras, hæc medicina tot periclis
Multos atque siti leuauit olim.
Ignis nam perimit, se editq; tandem,
Quando pabula non habet suprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces seueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxijs fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, sed in breuissimam.
Sic bulla gignit Cypridem;
Breuis est enim cupidinis suauitas.
Vel salsa, quòd salacia,
Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Super-

Superfluum inutile.

Ad Vitum Rechnicz.

D IVITIAS *reputo veras quas exigit vſus,*
Et ſortem inſignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos laſſus pondere linguam,
E linguis nulla eſt ſed crocodile tibi.
Eſt gruibus, cygnis, anſer tibi care, πελάργοις
Collum, non ſitiens an opus ales habet?
Cuique ſuum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quiq; dedit totum, parte deeſſe nequit.

Quæ ſequimur fugimus, noſque fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID ſemper querimur deeſſe nobis?
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt; loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaq; vita.

Vniuer-

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS *homines factas dixere poëtæ,*
Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
Sed sine iudicio concurrunt lege soluta:
Et glomerat montes paruula turba suos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentq́;:
Ordo tenet nullus, sollicitatq́; furor.
Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
Constituit sedem, & conuocat alueolis.
Quùm coëunt ciues sine legibus, imperiumq́;
Omnibus æquale est; ius, gladiusq́; silent.
Et nisi seditio populum vexatq́; tumultus;
Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempestates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque status.
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolfium.

SVNT *binæ hic cistæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro sed grauis est altera, neutra patet.
Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi caussa mali est?
Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,
Non dignisq; refert præmia iniqua viris.
In domino non est semper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulasse bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et misera nequeunt se releuare mora.
Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana,
Quam merito spernis, vincis & ingenio.

Pietatis vis.

MAIOR *ſit pietas ſanguinis, atque amor*
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia ſeruiunt,
Et dignis decorant laudibus aſſeclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præſtare, & ſuperas inferioribus
Auras eſſe magis numine laudeq;
Completas, niſi ſit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere poſthumo
Fratris ſceptra, ſibi debita protinus.
Sed duxit ſatius ſubdita legibus
Firmanda, imperij quàm eſſe caput ſui.

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paschasium Hamelium.

N VPER *Astrologus satis peritus*
I ussus nomine Principis videre
C ælum, mox pluuias fore, ac tonitru
D ixit: sic remoratus est volentem
V enatum proficiscier iuuentam.
S ed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
V enisset, properant foras subinde,
M endacemq; adeò increpant Magistrum.
P rinceps in reditu videns arantem
Q ui rastris minuebat & cylindro
G lebas, num pluuias breui futuras
P utaret, rogat. ille mox petenti:
V iginti nihil his ait diebus.

Euen-

Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Astrologi sui cylindros
Instrumentaq́ue, queis solebat astra
Metiri, rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetq́ue
Vicissim istius hic ferat cylindrum
Pro astris, rastraq́ue sedulò colenda.

Quæ ante pedes.

QVÆ gallina sibi concredita viderat oua
Exsorbet, nullo pignore spemq́ leuat.
Hac sibi non aliis inseruit, nulla futuri
Cura, minus sensum posteritatis habet.
Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
Consumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ sugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non solùm nobis, sed viuimus ortu
Nostris, & patriæ, sæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.

Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM *nemo potuit superare molesto*
Inuisóque opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, artéque finxit,
Quos alis tegeres paruula musca tuis.
Quíque apis alarum minimo sub tegmine vela
Abdidit infandum, sed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuisse labore,
Ni prosint, oculos effugiantque tuos?

Nimi-

Nimium sapere.

COMINVS *aduersum qui spectat lumine Phœbum,*
Nititur & radijs vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cælestibus addere lucem,
Ardentemq́ oculis sollicitare Deum?
Sola potest magni hoc ales præstare Tonantis,
Hæc quoque visum acuit, non superare solet.
Alta nimis linque, & donata sorte beatum
Te dic, quodq́ velis esse, fuisse puta.
Non benè conueniunt Phaëton tibi regna suprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν, &c.

EXERCITVS *curam gerens somno leuis*
Est nec profundè dormiens:
Negotiosus semper, & paratior
Ad arma primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophaea maxima.
Sopore nunquam passus est se comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, aereum incidebat vasculum,
Quiete mox se colligens.
De Iulio fertur minus nec Caesare,
Ad singulas vigili vices.

Consi-

Consilium.

Nil firmum sine lege stetit, studijsq; verendis
Consilio pacem, bellaq; iusta rege.
Quod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,
Fœdera sint, moueas seu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, sanctusq; Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, dissidiumq;
Fit longum è socio pectore, ni caueas.
Attica concessit belli sua sceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poscit amœnam,
Tu reparas animos, te sine mœret ager.
Ergo secessus Cadmi, cultæq; sorores
Et viuant quosquos litera docta fouet.

Caussæ

Caussæ inuestigandæ.

MACHINA cur obelo fundetur quæris amice,
Et velit inuersa conspicier facie?
In promptu caussa est, se celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.
Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantùm conspiciendus apex.
Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisq; vetustatis pòst decus attribue.
Non formæ solùm nos, & spectacula vulgò
Commoueant, caussas sed quoque scire velis.

Impor-

Importuna adulatio.

MAGNVS *Alexander patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo.
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his ægis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm herois iſtud inclyti.

Vtili-

Vtilitatis ergo, limax.

DVM latitans domiporta vagor, mensasq́ paratu
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor:
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitijs nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluor humi.
Donec profueris, se quilibet addit amicum:
Casibus aduersis mox violatur honos.

C Mode-

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVÆ volat aërios montes, super ardua tecta
Findit, & ancipiti fertur, abitq́ via.
Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & superas tentat adire plagas.
Sed frustrà tentat, licèt hæc onerantibus alis
Libera sit, quamuis illa minusq́ leuis.
Alatus potis est nubes, æquareúe cælum,
Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinquecclesiens.

QVANTO plus terra effoditur, scrobs crescit hiatu:
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statq; benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisq; negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων dicas si Crœsi ingentia tractes;
Aut bona Pactoli, possideasúe Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

C V'M *nos diuitiæ erigunt superbæ,*
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foca & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesq; pœnas,
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente;
Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloq; latentia paßim*
Sunt mala, non tutum vt sit posuisse sitim.
Id canis expertus, simul vt sitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq; cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
Fœdius hic peccant sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaq; se efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam se fore rana, cauet.
Quippe statim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus accisam præripit, ore tenet.
Sic prensam à Varo prædam transuersa tuetur
Cannula, sic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limosa querelam;
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

Vt ira segnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hostes vt suos:
Sic sors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis se deterant,
Quis Hectori se opponere ingenti studet?
Haud Nestor annis obsitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat sibi hostes obuios:
Aiax sed est cùm lectus inferior, statim
Armatus effert in superbum se Hectora,
Nec cedit, ambo donec æstu sint pares,
Vterque fessus symbolum alteri & daret.

Minuit præſentia famam.

N I X *ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis*
S int licèt vrgentes, funditur à radijs.
V t valeant vires, iuſto eſt opus interuallo;
F itq́ repercuſſus fortior vſque calor.
Q uid, quod in humanis minuit præſentia famam,
P rofuit obſcuro ac delituiſſe loco?
P rodidit ignaros audacia, quóſue φιλαύτυς
D icimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
M ulti quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
D um tacuere vigent, publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos referet triumphos.
Vlyssem Homerus sic πολίπορθον, &
Victorem, Achillem nec vocitat grauem.
Aiax licèt sit strenuusq́;
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam insuperabilem
Turbabit, at qui composuit Deus
Est solus, hic nam sæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res humanæ in summo, declinant.

IN *medio librat Phœbus dum lumina cælo,*
Dissoluit radijs, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in summo stant, sæpè liquescunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miseros hæc eademq́ manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaq́ dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citius quàm leuat aura rosas.

Re-

Remedium tempestiuum sit.

*Q*ᴠᴇ *nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,*
Seroq; prauisis sæpe fenestra patet.
Per rimam inseruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo si instes, noceasq; cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras subitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus

Sus lutulenta ſequitur.

V N C T I S *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes;
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Si vis probatus eſſe, amato quæ bona,
Et pura: non mendacijs beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à ſtiniulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad Agricolæ verbere pergit opus.
Indocilis ſemper denſa cute ſpernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præſtans, ſtudiumq́ꝫ, laborq́ꝫ
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea ſit greſſu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuſte ſequare, canis.
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muſcam, nec minus ac ſemper hirundo fera eſt.

Poëtica ad Dionysium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, consector seria, ludos:
Nil est tamen proprium, imitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia aut pannus; deest vnica forma,
Vestisq; singularis, induor tamen:
Ars sed enim maior variæ aptam nectere vestem:
Videor iners, sed artificiosissima.
Non mea sum, fingor, cælestis spiritus intus
Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA *dum laqueos imitari stulta dolosos*
Instat, se insidijs concipit illa suis.
Singula qui inquirit sine caussa, turpiter errat,
Et πολυπραγμοσύνη *se in sua damna vocat.*
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandia opima sequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis sed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque simia stulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta sequuta, gulam.
Quæ tua conditio poscit, moderare libenter:
Dumq; iuuas alios, sit tibi cura tui.

Diuꝭ

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
Atque ferant miseris subsidiumq; malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita sint, imis si lateantq; locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,
Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
Viscera si terræ scruteris copia quanta,
Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuum Latonam ad sicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere posse monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratq́; Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vsque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod vero ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento nascitur, humor
Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam superet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non sine temperie.

In secundis consistere laudabile quoque.

ORPHEVS lyra valebat,
Olor sacerq́; semper
Fuit, suaue cantans.
Post hunc bonusq́; Homerus,
Philomela cui dicata est,
Tanquam loco secundo.
Sed rectius secundum
Illi locum dedissent:
Nam vt Psittacus meretur
Primas, loquax secundas
Pica, iste vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos potest, gradum qui
Laudemq́; non tenere
Primam queunt: sed inde
Virtute mox sequentem.

Προδοσίαις ὁ exosus.

C Æ C V S *amor nunquam ratio quid dictet honesta,*
E t quid conueniat, quid noceatq́;, videt.
S ed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
D onec corripiat, perdat & omne genus.
Q uid Niso imperium rapuit, Minoaq́; regem
A uxit, quàm natæ conſceleratus amor?
I mpia quid lucri tulit, an Cretenſis amore,
T ot curis tandem feſſa, potita fuit?
H oſtem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
O mnia poſtponit, ſpretus vbique iacet.
Q uâ ſpe ſoletur metuentes proditor hoſtes,
Q uem cuperet nunquam ſe genuiſſe parens?

Induſtria naturam corrigit.

T AM *rude & incultum nihil eſt, induſtria poßit*
Naturæ vitium quin poliÿſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereq́ iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centum oculos habeas, totidémque ministros,
A specie veri fallimur, arsque capit.
Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
Nilque adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis sibi ab insidijs caueat, si fraude tegantur?
Non ficta quantum præstat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quisque sibi viuit, cunctaque regitque dolus.
Dic simul occisum custodem, nam solet osor,
Sint oculi ignauûm quotlibet, esse Deus.
Denique segnitie mota, & torpore reciso,
Aeternis certat gloria sideribus.
Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus tristi splendor ab ense venit.

Ridicula ambitio.

QVID *non ambitio persuadet dedita vanis,*
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
Annon ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere consuerat, notior esse cupit.
His igitur tandem missis vt spargere in Orbe
Nomen heri possent, atque sonare procul:
Pristina continuò repetebant carmina syluis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
Stamina si rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quaeso firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

*S*VS *capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,*
Dum cancros, fluuijs qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis.
Qui vitijs ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retrò, quomodò cancer, eant.
Hac medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vsus libri, non lectio prudentes facit.

Ad Fuluium Vrsinum suum.

NON doceo semper, non est cur sapè reuisas,
Lectorum memorem pagina nostra facit.
Possidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò si nos verses, relegasq; seuerus,
Si non vtaris, contineasúe memor:
Nunquam proficies, perijt labor, atque lucerna.
Officij hoc nostri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctissime Fului,
Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum insignem rarumq; tueris,
Ingenio multos restituisq; libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Prosimus quibus est copia forte minor.

Vel minima offendunt.

PARVÆ *etiam caussæ magnos in damna vocarunt,*
Scrupulus inceptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,
Husonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, nostras hoc cumulatq; dapes.
Quàm leuiter præda potitur piscator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huso relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij hominum sensus.

Ad Franciscum Forgaz Episcop. Var.

QVÆDAM *anus in sacrum portabat crania collem,*
O ßibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania versat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorsum,
Quodq; adeò discors semita ferret onus:
Quid mirum si tot sensus, quot in orbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oßibus vna via est?
Nonne iecur Tityi restat, subitoq; renascens
Exercet variè quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Teme-

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ *sunt temerariæ, & molestæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec suffert; ita literas colentes
Constanter studijs, loquacitatem,
Ignaros, temerariosq; vitant,
Audaces temere mouere quiduis,
Auresq; obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis
Se, maremq; piget, magè est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,
Et florent solida eruditione;
Hos sanos videas, parum & loquaces,
Nec nugas modò venditare inanes.

Periculum in promptu.

SÆPE malum expertus tacta torpedine conto est
Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licet in fundo piscis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum est frigore, sæuit iners.
Sic latitans leuiter, prædam quoque cogit arenis,
Dum reliquos pisces illa rigere facit.
Fatales veniunt casus, sperataq; nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasq; procul.
Nil sine fraude agitur: quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda solent impediisse magis.

Inte-

Interiora vide.

FORMA *tibi præstans,oculi cum sidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitijs animus,mens vndique, corpore toto
Atque sinus pleni,mixta venena latent.
Est manus ad cædem prompta,ad periuria lingua,
Lumina,frons meretrix,nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥστε καλῦ μῆλυ nil color intus habet.
Ergo puer multum soli ne fide colori:
Ni probat hunc virtus,quî mihi pulcher eris?

Virtus

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

N I L *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaq́ perpetuis motibus acta, vigent.
S i tamen in foſſas deriues, atque paludes,
V im patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
D ulcibus amittit vires nitriq́ vapores
E xhalant, quoties mutat origo noui.
P lus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
A tque ſuo durant qualibet apta loco.
P ignore commutat ſuaui tranſlata veneno
P erſicus, & tutis carpitur illa gulis.
F luctibus in medijs patriæ tot cladibus actæ
C oncordi proceres ſubueniatis ope.

Nec

Nec vos exosæ mentes, propriæq́ salutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæso Mathiæ
Estote, ad quorum nomina Turca tremit.
Diversum ne vos studium disiungat iniquè,
Colligat in patria vos amor vnus opem.

Impe-

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli sit, qua virtute Ducemq́;
Instructum cupiam, si præstet fortibus ausis,
Ni piget, en breuibus declarat symbolon istud.
Consilio celerem decet, eloquióue potentem
Esse Ducem, vt caueat, tardos, Martisq́; perosos
Exacuat, regat, inflectat sermone suaui.
Cùm proprium est paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusq́; animo reliquis præcurrat in hostem.
Anguibus & studium pacis, fœdusq́; notatur.
Nil tamen hæc prosunt, vacua estq; scientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orsus.
Absit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt sequier poßit vestigia miles,
Quem videat proprijs parentem legibus vsque.
Hunc fore victorem credas, dignisq́; triumphis
Imperioq́; ferentem æui venientis honores.

Physicæ

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

Ad Carolum Vtenhouium.

N ATVRÆ *multa est cognatio mobilis, atque*
P rodijt æternis, illaq; nosse monet.
E st etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
S ed patitur, soluit tempus edaxq́; breuem.
Q uidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
C ompositis abeunt partibus, atque iacent.
I lla sed excelsa manet, & stat sede perennis,
T emporis ac nullis motibus obijcitur.
O cia amat, mentem pascit, non vtilis omni,
H uius tu sobolem sed cole præcipuam.
V tq́; solent τ' ἤϑη *vitam cumulare benignè,*
Τοῖς μετὰ *sic* φυσικοῖς *præfero ego* φυσικήν.
I lla tibi effigies monstrabit dextra, manusq́;
A ccipitre aërio prouida templa Deûm.

Altera pars grauis est elementis atque caducis,
Et Vesta templo quæ tibi Terra fiet.
Attamen his potior cunctis sit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

EPIOLAM *dum venatur piſcator auarus,*
Hæc ludit fuco prompta liquore manus.
bſcuri latices ſic condunt, cernere tectam vt
Atramenta vetent, abdita tuta natet.
ic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſeq; tuentur ope?
onec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutat honore graues.
iſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
lypus euadit, vario dum ad ſaxa colore
Se induit, atque alias iniicit vſque moras.
u qui præſtiteris tantum, poſsiſq;, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Generosis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

LILIA *Fuggeris donans certißimus autor,*
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusq; serenum,
Compositis sit idem ius, sit honosq; volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idq; docet largior vsus opum.
Nam quibus hæ causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.
Viuite concordes linguarum dotibus aucti,
Crescite multiplici semper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus osor iniquus:
Aßiduos meritis vesper, & ortus amet.

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

O DI *ſympoſij memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaq́ libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq́ cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes certa.

PASSIM *mortales spe seducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis est ouis dubium, sint candida quamuis,
Nónne mouent stomachum, damnaq́ʒ sæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali his incubet igni,
Ac foueat præsens subdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo?
In tutú igitur spemq́ʒ decusq́ʒ loca.

Epi-

Epidemiæ potior caussa.

Ad Ioan. Baptistam Rozarium.

TETRAM *nimis describit, ac luem grauem*
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infestus suis radijs potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestiæ primùm solo,
Tardius atque homines sensere tabem post malam,
Erectior quia ambulat, nec spiritus
Pestiferos subitò traxere terræ in intima.
Cælo hæc Achiuis pœna digne venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

DICITVR *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inq́ viam.
Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieq́ monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec subito dubijs fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
Lisq́ tui verbi iam dirimatur ope.
Da, sitiens anima excelsas sic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis est omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

*D*um *mollis, bibula & scopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti sentiat illa, tremit.
Quo magis est viuis iniuria, visq́ dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mœsta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et cessisse parum dedecus esse putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc distendit & vnda,
Tristia non meritò sic toleranda bonis.
Iustus erit vindex cunctorum crimina quærens,
Se huius qui patitur sustineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,
Impia iudicio fex peritura Dei est.
Nilominus studeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam sic stimulum inuidiæ.

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *ineſt nobis, venit altis ſedibus, omne*
Teq́, iuuat, gratus ſi modò ſuſcipias.
Nam velut è cælo ſi pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerſo non trahet eſca loco.
Scire libet verùm, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt aſtra dedit.
Hanc alijs ſobolem præfert, æterna tueri
Atque velit ſemper iuſſa paterna ſequi.
Præmia proponit largus, pœnasq́, luendas,
Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunq́, voluntas,
Cæleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æsculapius.

Ad Volfgangum Lazium polybistorem.

QVÆ cernis Medici referunt insignia veri.
Noctua, cum baculo serpens, dextraq; salutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Asclepiadi tribuebat docta vetustas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitq; valetudo ante oculos, non sordida lucra,
Hinc vigil & norit casus prædicere morbi.
Est sacra gallina, vt victum præscribat amicum,
Et succo tenerum, vires vt conferat ægro.
Γλαῦξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire,
Suscipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt subita morbum credat mutarier hora.

Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
Pileus insignis quia morte eliberat atra.
Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
Hæc adeò Lazi custodus, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et sese tanto securum iactet alumno.

Ne-

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusq; locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſus nummoſas prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,
Gramineas iactantq; caſas, victumq; modeſtum.
Hi contrà læſi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo ſegetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod ſi cæleſtes illorum vota, phreneſim
Audirent, rueret ſubitò in contraria vulgus.

Iidem

Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut ſtultus leges dijs ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui ſe mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licèt, quàm cura domeſtica portat.
Pignore ſylueſtris mites ſuperat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa ſapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Cræſus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Chriſti, vaneſcent puluere in auras.

Gene-

Generoſa veſtigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuina munera ſortis
Non eadem, & variè diſtribuiſſe Deum.
Ante ſolet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduerſum cogit ſolem quoque ſollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, veſtigia parte tuetur:
Naturam retinent relliquiæúe parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq́ tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amo

Amor dubius.

AMOR *venustis imminet,*
Venustiores separat,
Secutus haud semper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & spe subdola.
Amaror hoc suauior,
Et nullus est amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit aufert flammulæ,
Cor alterat sæpe & die.
Vt follis est in flamine,
Non dat priùs, ni acceperit.
Mora est amor solubilis,
In spe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,

Plenos

P lenos leui vacuans modo,
V igens calore frigidus,
P rater nihil dans ſpem & metum.
N udum caue puellulum,
N am vulnerat ſæuiſſimè,
S ed curat haud tutiſſimè.
M ellitus & ſubblandulus
S ubegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
I ncertior certiſſima
D olore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
V irtutis aſt amor ſibi
C onſtat, nec aufert præmia.
O rnans ſuos laboribus,
M emoriam nec immemor
F raudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
S equamur, & ſequentibus
A nnis ſecuturum decus.

Dulce venenum.

DVM coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,
Si non vana fides, excipit ore caput.
Post vbi se satiant, & consuetudine longa
Impleuere, viri præsecat ore caput.
Luxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,
Cumq; bonis vitam sustulit ante diem.
Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,
Quod matrem nixus corripuēre nece?

Nullus

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS non miretur noua quæ spectacula nuper
Danubio sunt visa soluto?
Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
Plaustra vehebanturq́ per Istrum.
Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe
Versat equos, dissoluitur vnà,
In partesq́ abijt glacies, vulpecula præceps
Corripitur, frustoq́ residet.

Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter insolitumq; natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobona capiatur in oris.
Iam dic, quæ casus contra vigilantia prosit,
Quis dolus hæc caueatq; futura?

Empta

Empta dolore voluptas.

S TELLATAM *oſtentat caudam Iunonius ales,*
S ed natibus monſtrum cælat, ineſtq́ vorax.
D ucitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Q uicquid erat lucri prodidit inq́ feram.
C ui meretrix forma placet, vtq́ colatur ineſcat,
P erpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
H as alis, & ſemper veneraris donec abundas:
P auperior cùm ſis, pellit amica foras.
H eus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Necessitas dociles facit.

Ad Ioan. Panithy, fororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames simul?*
Natura sæpè his nam solet mutarier.
Formare vocem Psittacus consueuerat,
Hero & salutem dicere, ac molestias
Lenire Cæsaris: loqui necessitas
Coëgit & Crœsi parentis filium.
Auiculas cernis sitim vt leuant suam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clausum penuq; rostro vt inquirant suo.
His disce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio est, sagaxq; dictio.

Sera

Sera parſimonia.

SEMPER *eris pauper reditus ſi ſumptibus æques,*
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia insipiens.

Arnoldo Arlenio suo.

A CEREBRO *sensus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licèt ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliisq; cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos
Cum libris frustra quærimus Orbe leui.

Tem-

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS *quidam vites, nondumq; calore*
Maturum arripiens gustat, damnatq; racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Austero imbueret succo sua labra viator.
Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt
Expectare, minùs cupiunt subiisse labores.
Ardua sunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore sed fiunt opera, & pòst mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formosa puella,
Casta & ἄοινος enim, sidus nec palmiti amicum est.

Verſura inextricabilis.

VERSVRAM *facio, quod ſoluo debeo ſemper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis;
Pro me, proq́ alijs angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor; intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poßideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorſus
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua

Mutua & Coniuncta.

Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA *quæ turri auditur campana, monetq;*
Ad sacra conueniant vir mulierq; Deûm.
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat;
Hæc operam tradunt mutua, vimq; sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam studium sine diuite vena
Fert laudem, rude nam quid tulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesq;
Te schola miratur, te Venetiq; colunt.

Otium

Otium sortem expectat.

C O L L E *molendinum paruo statuêre parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantq; molæ.
Omnibus vt vitam auxilijs ars protegat, ornetq;,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Ast ratio melior quùm suppetit vnda perennis,
Flabraq; dum desunt, ne rota cesset iners.
Ventisona ignauis similes, quibus otia cordi,
Dum sortem sperant, ingenioq; vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus. ὀυκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτυ.

FLORILEGÆ *quod apes faciunt æſtate vagantes,*
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ regesq́ Ducesq́ colunt, his ſemina mentis
Aeternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquusúe ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicq́ tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantq́ bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,
Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeq́ non minùs ac alij ſua iuſſa capeßit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (eſt oppidulum mari propinquum
A d pingues patet vnde iter Zelandos)
N uper ſimiola edidit notandum
E xemplum, ſimul & dolo iocoſum.
N am cùm caſtaneas foco ſepultas
V idiſſet, cinerem inſtitit mouere:
P runas ſed metuens, ſtatim catelli
S tertentis pede ſurripit coacto.
R es eſt digna fide recentiori.
L aus eſt alterius malo cauere,
S ed fraus eſt alij dolo nocere.
F raudes nectere qui ſolent malignè,
Q uarunt commoda ſic malis bonorum.
D elirant quoque Reguli, Duceſq;,
S ed pœnam luit innocens popellus,
H uius ſanguine diuidunt furores.

Stulti-

Stultitiam patiuntur opes.

MVLTI *quos opibus Deus beauit,*
Aut Fortuna, solent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queîs ingenium foret benignum,
Et doctas sequier velint camœnas,
In fastus abeant, opes morentur,
Nulli vt consuluisse, nec iuuare
Dignentur premit vt bonos egestas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Istæ, queîs decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare stultitiam pati venustus
Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, sed haud beatus.

Partium

Partium τῆς οἰκουμένης ſymbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

E S T *regio quæuis climate certo*
Aëre diſtincta,& commoditate.
Q ualibet haud quiduis terra feretq́;.
A frica monſtroſa eſt ſemper habendo
A ntea quod nemo viderat vſquam.
F ert Aſia immanes frigidiore
N empe ſolo apros,& nimbigera vrſos:
S ed reliquas vincit viribus omnes
B elua,quam Europæ temperat aër.
T aurus vt eſt fortis,bufalus vnà.
E rgo ſit Europæ taurus alumnus,
A fricæ at index ſit tecta Chimæra.
Sint Aſiæ immites vrſus,aperq́;.

Quibus

Quibus Reſpublica conſeruetur.

NON *ſatis eſt Regum titulos, inſigne, coronam,*
Atque Magiſtratus gerere, vt Reſpublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe ſuos redamet ciues, patris induat artus,
Præſentemq́ ſtatum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, proprijs & pareat author.
Protegat inſontes, vitioſos pellat abuſus,
Hoſtibus occurrat, valeat ſubiecta tueri,
Vnde ſit, accipiat: quid enim imperium ſine neruis?
Præcipuè ſtudeat cultum retinere Deorum,
Inde ſuis promptè, atque alijs tribuiſſe benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.

Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes
Sint magis, exemplis dignos testentur honores.
Laus virtutis enim non scire, sed actibus, vsu
Et præstare: decus sequitur, sic páxue perennis
Rectorem, ac ciues longum seruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles studijs noctes egere, diesq́;
Parcere non oculis, nec voluere sibi:
Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
Ac simul in cælum fata suprema vehunt.
Mortua non mors est, quæ etiam post funera viuit:
Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hóra refert, laurus, nuntia fama, globus.
Ista ferè Brugis, Viues Lodouice, sepulchro
Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA *si carpas, & quæ matura colore*
Non benè sunt, hora spes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
Momento simul hæc, interitumq́; vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
Ante diem emisso caule statimq́; perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.
Floribus haud tuta est properans quoque amygdalus ipsa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ subito vis carpitur igni,
Et viduus sese conficit ipse calor.

Partes hominis.

PRÆCIPVAS *nostri partes tribuere vetusti*
Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra nam bile senescit,
Tristibus & vitam sustinet ille modis.
Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
Namq; putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis est cupidus Mauors in prælia ducens,
Cor, cerebrum Phœbi quippe calore vigent.
Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorq́;
Renes & generis membra cupido fouet.

Ambitio.

QVOS leuis ambitio inflauit, populiq́ꝫ fauorem
Muneribus captant, gloria vana subest.
Hosq́ꝫ vtri pleno aßimiles, ventoq́ꝫ tumenti,
Nam arbitrium vulgi semper inane sonat.
Qui tribui veram sibi laudem quærit, ineptos
Contemnat plausus, iudicioq́ꝫ regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasq́ꝫ tuetur:
Laus & laudatis est placuisse viris.

Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO *gesta canens transactis tempora reddit,*
Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vranie cæli motus scrutatur, & astra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia gestu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Musas:
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum naturam supplet.

DICITE *mortales si quid mirabile dictu*
Vidistis, vel visuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
Interimens matrem fœtus eliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effecisset anhelo,
Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,
Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fætus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
Sic pariter lucem perdit sus, datq; soluta.
Vbera sic dolitura Atalantæ præbuit vrsa:
Lethiferum & casu mox commoda portat vtriq;.

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albę Rolleæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

A N G L I C A *progenies, & nobile pignus auorum,*
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
F lectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
V inciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
G ratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
C reſcat amor ſocius, vos geminetq́ Deo.
F œdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
A uthor, & optatum concelebretur opus.
C hriſte, precor iam nunc ſine amico vota valere,
L ætitiaq́ notent nubila nulla diem.
C opula vera Deûm flamma confirmet eadem,
N atorum ac ſerie gaudia veſtra beet.

 Cer-

Cernis vt hac tæda sint prospera cuncta iugali,
Ortus & occasus prauia signa vehant?
Quid vaga sic iuuenes torquent tua munera Cypri?
Legitimo præstat nónne nepote frui?
Adsit hymen, hymenæe veni, symphonia concors
Exhilaret cœtum, plectráq; pulsa lyra.
Sis genero felix Arnolde, tuumq; vocato
Phœbum, vt eat nata mitis alumna soror.
Pura fides, amor & castus, prudentia iungit
Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violas si tempus, & arida nobis
Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:
Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

Ad Hierony. Cardanum.

ODERAT *hic cunctos, nec ſe, nec amabat amicos,*
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili naſcitur atra,
Anxiat hæc, curas ſuppeditatq́ graues.
Quapropter cecidiſſe piro, fregiſſeq́ crura
Fertur, & auxilium non petijſſe malo.
Suauibus à ſocijs, & conſuetudine dulci
Qui ſe ſubducunt, vulnera ſæua ferunt.
Conditio hæc miſera eſt, triſtes ſuſpiria ducunt,
Cumq́ nihil cauſæ eſt, occubuiſſe velint.
At tu dum poteris, noto ſociere ſodali,
Subleuet vt preſſum, corq́ dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorſus commercia, grato
Atque ſodalitio, ſubſidijſq́ carent:

Aut

Aut Dij ſunt proprij, aut falſus peruertit inanes
Senſus, vt hos ſtolidos, vanaq; corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica ſponte
Donata, in lucem mittito, ſi memor es.

Volu-

Voluptas ærumnosa.

QVI nimis exercet venatus, ac sine fine
Haurit opes patrias, prodigit inq; canes:
Tantus amor vani, tantus furor vsque recurſat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus proprijs dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos paſcit odora canum vis,
Venandi ſtudium conficit atque vorat.
Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger iſta luit.

Con-

Conſuetudo praua.

R E B V S *in humanis præpoſtera opinio vulgi eſt,*
A c ſequitur morem, quem ſemel obtinuit.
S cindit enim panem ferro: quid mollius illo?
D entibus at duras frangit ab ore nuces.
I ſta quidem, fateor, ſunt conſuetudine facta:
S i tamen excutias, quid niſi ſtultitia eſt?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
F unditur in læſo corpore virus atrox.

Inſi-

Insignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HÆc insignia nuncij Deorum
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Est caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, vespa, gallus, alæ,
Hircus & canis. hæc notent quid audi:
Promptus ingenio satis, memorq́ est.
Prudentem eloquio, vagum, sagacem
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerarium, ac seueris.
Hircus vim eloquij monet stupendam:
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum:
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, est trutina, vt suum cuique:
Est ferrum, insidias necemq́ vitet:
Caussis eloquio locus, foroq́:
Punitur gladio scelus, nefasq́.

Con-

Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt consona sint, loquantur apta.
Hac Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium praeesse multis:
Namq; hac symbola habent suos sequaces,
Et possunt studijs simul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesq;.

Vita

Vita irrequieta.

Ad Ioan. Tonner I.C.

INDIA *fert apodes, quas tantùm sustinet aër,*
Nusquam considunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, si credere fas est,
Ingens diuini muneris istud opus.
Hic certent miras vates euoluere causas,
Ne sileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc ambus dic similem esse nouis.

H Tem-

Temporis iactura.

Ad pilulam.

PARVVLA *cur fallis iuuenes tua signa secutos?*
An reficis vires, munera númue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa
Tu proprijs extra limina salua fugis?
Mox inuenta places, iterumq; redempta moueris,
Ac solita toties isq; redisq; via.
Aegris haud verita es certam spondere salutem,
Qua sanos priuas, inq; furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaq; verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abusibus istis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis
Restitue, aut nunquam sufferat aura leuem.

Dij cœpta secundant.

In terram pila quæ iacitur connisa resultat,
Et leuat in medium se aëra, prona redit:
Excipit hanc densis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conscia vota manus.
In Superis quisquis solitus spem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus astra fauent.

Simul & ſemel.

QVÆRITVR, *& tantum iactatur lite perenni,*
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc diſcordiam,
Nobis, quod cauſſas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti noſtræ ſimul indidit vſus,
Poſcebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & ſimul minutula.
Non ſpacium, aut tempus tum partibus interceſſit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum ſeparet ardor,
Nos ſuperet hæc opinio.

Tempe-

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumq́; nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora,
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas:
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque Hyemis, ſit vicibusq́; calor.
Colchica Ver, Aeſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq́; typhas Bruma regignit aquis.

Interdum requiescendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST *cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores*
Horis sunt repetendi, animus simul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ sua pignora non ferunt quotannis,
Alternis sed, & arua noualia per vices quiescunt.
Nil durare potest sine commoditatibus remissis.
Arcum si nimium, subitoq; velis, diuq; tensum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein sagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe solent, faciuntq; habiles minus vsibus seueris.
Ergo est optima temperies, mediumq; vtrinq; ductum.

Nul-

Nullum malum ſolum: vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquam manibus fortiſsima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuere feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus.
Quoq; magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cadeq; monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatq; dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt
Damna, labore nouo priſtinus eſtq; minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida ſuſtulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita eſt cauſſa, decem redeunt.

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

V T *scandit muros hedera, & latè petit altum,*
S it neglecta licet, nulla manusq; colat:
S ic multos videas odium quos pressit iniquè,
Virtutem in primo constituisse gradu.
T andem sponte virent, alit & prudentia dignos,
V t serpens hederam non sinit, inq; habitat.
I ngenij semper florebis laude per orbem,
S is licet Harlemi, tuq; latêre velis.
L argius effundet subitò se gratia Regum:
O'υκ ἐιρῶνα volet plena fouere manus.
I nuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
N um reficis pulsa tu probitate sitim?
N ónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
M acrior alterius fis, necat esuries?
O bscurum hæc eadem momum, clathrisq; remotum,
T e sequiturq; simul Zoile pœna grauis.

Gram-

Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT tres præstantes diuersa veste Puellæ,
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex historia est, lux, custos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, proprijs affectibus obstat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine simpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica est sequens loquacior.
Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Vestita longo syrmate atque obambulat.
Et studet effícto lucrari schemate caussas,
Dum se venustis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
Premendo nil vrgens suauiter liget.

Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de suo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitq́ᵹ,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Assimilata fuit variè quoque lumine Phœbi,
His sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
Grammatica iners statuet nihil perenniter.
Historia vt canis alatus, Rhetorq́ᵹ Chimæra,
Sit Sphynx Logos, Virgo hac tenens columnaq́ᵹ.

Pul-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equisue,
Cursu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Pisces natare iussit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ restabat.
Concessit at loco horum
Formam, placere possit
Qua, vincere & seueros
Ignes, acuta tela.
Tantum potest venustas.

Tardè venere bubulci.

TARDVS *Strepsiades fuerat miser ad dolos notandos,*
Queis posit elusisse creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Densis nec ista nubibus scrutari.
Res si digna foret studijs, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesq; dolosq; senem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo sciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, aetas apta fertq;, natos.

Im-

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, sequiturq́; nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem malesuada Cupido,
Murmure sed furtum prodidit ipse suum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce supplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos sæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

To-

Tolerantia.

FORTIS *in aduersis animo non frangitur alto:*
Sed contra semper promptius ire parat.
Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Pascitur hic laesis, vincula nulla timet.
Aureus vt folijs & lento vimine ramus
Auulsus simili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis, copia maior erit.
Augescunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum absumit, perficit illa labor.

Persei fabula.

PERSEUS Gorgonis abscidisse fertur
Palladis clypeo caput tremendum,
E quo & præcipiti procul tulisse.
Qui se delitijs libidinosis
Dicarunt, gelidi rigent sopore,
Membra & humidiora pituita
Facta post studijs parum Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hac tu subsidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore,
Doctrinamq; plagas feret per omnes,
Et sparget decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, posterisq;.
Stratam Mæonides quoque à Minerua

Pre-

Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum sui relinquens.
Vel sic: res benè fortiterq́ gestæ
Scriptores pariunt bonos, aluntq́.

Physica

Physica & Ethica.

Ioan. Aicholtz medico.

NATVRA *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
Huius alumna sed est praxis, mandata capessens
Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.
Socratis hæc placuit studio: quid enim sine rectis
Profuit exemplis ille φίλος σοφίας?
Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
Altera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubijs, breuis est & vita, sodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate moram.

In ſpe fortitudo.

CORNVA *qui tendit, volucres iraq; ſagittas*
Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, duriſſima chorda eſt,
Laxa ne cinfractum ſternere tela queunt.
Aſiſtens quidam è ſocijs animum addidit auſis,
Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
Ille ait, hoc facinus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentq; nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus:
Auxilio adiuti diuino cepta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudi-

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præstantior alter,*
Qui tenuit magni Troica sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxq́, sororq́
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.
Namq; Venus Cytheræa placet, calor ossibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ suauia reddis
Pectora, quæq́ potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegesis.

Est adeò Stygijs mens nostra immersa tenebris,
Vt non quæ bona sint, quæ mala despiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioq; perit plurima turba suo.
At repetes quæso Paridis tu semper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum

Dum viuo prosum.

En quercus carie, & fulmine perdita,
Trunco conspicior semper inutili:
At non sedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, sensus & infimus
Nutrimenta sinit contrahere vndique,
Nunquam desero suetum
Alendi officium meum.
Prosum trunca, nouis frondibus, augeo
Vestros ruricolæ continuo ac focos.
Quod possum, licèt ægra,
Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:

Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & athere
Nostris afforet ausis
Alto qui sedet athere.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Clusio.

ROBORA *quò puteis, fluuióq; diutius insunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumq; natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea lædunt,
Mœsta coturnici nilq; cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt æger,
Formaq; naturam suscipientis habet,
Thersites nunquam in varium mutatur Vlyssem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Felicitas indigna, vel ſuperflua.

SPONTE vomunt celſa dominis ſuper arbore molles
Serica vermiculi, creſcere cuncta putes.
Non alitur folijs, nec fotu, ſed ſine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem meſſes, hæc gloria ruris adeſſet,
Mox ego ditarer, millia multa darem.
Hæc fortunatis nimium ſed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel ſors quos tabulis hæredes grata ſupremis
Scribit, auetq; ſuo mortuus eſſe loco.
Mî ſatis eſt aliquid duro peperiſſe labore:
Prædia quæ veniunt ſorte, pericla vehunt.

Con-

Conſcia conditio.

Est homines inter proprium diſcrimen honoris,
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quoſque Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibuſq; domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

V E S V I V S *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumq́; nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Aetneis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumq́; fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceßit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Pri-

Priuatum lucrum damnum publicum.

S i membris hominum forent
S ensus, & regerent ingenio sua,
H ac vt pars cuperet fame
N utrimenta alij subtrahere obuia,
Exarescerct & prior:
N onne hac impietate, atque cupidine
N oceret proprijs quoque?
S ic tantum sua qui sollicitant nimis,
N il communibus & student:
P ostremò in laqueum fraudibus ac dolo
D eserta patria ruent.
Priuatis igitur sit modus, vt queat
Vicinus quoque viuere.

Mathiæ Coruini Symbolum.

Symbolo Ioan. Regis auctum.

V T lupa non proprios, alienos sed quoque fœtus
Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus auctor
Dum superat cunctos, ingeniosa fouet.
Huius ad imperium concursus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, superstes
Quo foret auctorum fama, decensq; labor.
Contudit indomitos vel solo nomine Thracas,
Et pauidos multo sanguine fudit humi.
Pannoniæ infestæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum supplex factus & ipse leo est.
Gryphe nec inferior sacer & tunc coruus Apollo
Est habitus, presso gutture suauè canens.
O vtinam in regnum qui successere, triumphos
Conciperent animo, claraq; facta ducis:

Saua sed internis cesset discordia rebus,
Et proceres concors sensus in arma vocet.
Quod nisi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, salus nulla est pòst reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hostem
Arma, nec impensis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetustas,
Nec minor inceptis gloria semper erit.

Alte-

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *semper vigili qui cogitur vti*
Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltrò,
Hunc similem pinnæ dixit laudanda vetustas.
Nanq; illa esuriens conchas distendit hiantes,
Pisciculum vtpote sit, prædam & cumulare natantum.
Verùm ignara nihil sentit, nec claudit habendo
Escas, ni moneat rostro cancellus acuto,
Comprimat vt subitò prædam communiter aptam.
Optimus est proprijs qui rebus prouidet ipse,
Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.
Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.

Fidei

Fidei canum exemplum.

S IT *quanta odori vis canis,*
Et qua fides erga suos
Heros, monere quos vides
Possunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel simillima.
Hi me sequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Lutetia hos frequens tulit,
Videre Romam nescij,
Νεάν τε ϰαὶ ϰαλὴν πόλιν,
Et Teutona terra procul
Partem qua habetur optima.
Belgas peragrarunt simul,
Ducentur & spero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Sensus inesse cur neges
His bestijs sequacibus?

Pretiosum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

M VLTA *solent homines precio dignarier alto*
Rara, quòd & longis aduehat vnda locis.
Vana superstitio, communi dignaq; risu,
Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.
Nam quibus est animus poclis miscere venena,
Omne malum præsens hæc medicina vetat.
Regum thesauros ornat, preciumq; rependit:
Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

Vrbs est Pannoniciis fama inclyta, libera regnis,
Tirnauiam vulgus nomine, reqꝫ vocat.
Bela etenim Regum ditißimus vndique cinxit
Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
Hac me produxit, lucemqꝫ videre serenam,
Vitalesqꝫ haustus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro insigni, cælestis vtrinque tuetur
Nuncius, & Christo præside tuta manet.
Vtqꝫ nihil certum in nostris sine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.
Hactenus hæc contra sæuißima fata Getarum,
Fortiter hostiles se opposuitqꝫ manus.
Meßibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmqꝫ metu.
Hanc saluam longos tueatur Christus in annos,
Turcicus hic furor & diminuatur honos.

Heroës diuini.

Est Ducibus præsto Diuûm præsentia, cuius
Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,
Sed cauet, occultis & manifesta notat.
Aeneas quoties vmbris subducitur, inq;
Prœlia seruatur, dum sua fata sinunt:
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit Aeneam; at Iuppiter hostis erat.

Stu-

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptistæ Pignæ Ferrar.

E S T *vas quod capitur, ritè iuuans auriculis suis:*
A nsam sed cupiunt solliciti prendere dexteram
F ortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
L æuam sed pueri, desidiosi, ingenio ac pigri
P rensant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.
R es cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
N am quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
P romptas, queisq́ velint adijciunt seriò non leues.
P ertæsi studij, quósue labor durior opprimit,
A nsam non superant, & fugiunt sollicitudines.
V ictores igitur quos pepulit non labor, aut onus
F ortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
A lphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
S ecretisq́ suis præposuit Pigna negotijs.
S ed tu Pieriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Voluptatis triumphus.

QVI currus trahitur ceu domitis equis,
Et quo grata voluptas sedet, & penes
Illam quas comites semper habet suas,
Naturam illius innuunt.
Est duplex etenim, suauis, & improba,
Monstrat laua manus commoda qua vehat
Hac, qua dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hac, illa nigro est equo.
Lauam vina, venus, sape etiam dolor,
Et facti comes est quem quoque pœnitet.
Saltantem stimulo promouet, & puer
Cacus curat equum nigrum.
Sed casta socij sunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi

Lenit

Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito: præmia ſunt enim
Aeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia cum amaris.

*E*ST *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*
In damnis aliquid semper adesse boni.
Id quoque testatur series æterna globorum,
Binos namq; malos qui moderetur adest.
Hanc quoque temperiem suauißima Musica seruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus est, & cognita virtus,
Hæc norunt, præsens atque figura monet.

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter assequitur bissenis, Marsq; duobus.
Sol vno tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier istis.
At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Tori-

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis sacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuisse toro.
Nam post somniferæ surgentes munia noctis,
Mane recens pressos obuoluêre locos:
Indicio ne essent vestigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adesset honos.
Candaules pereat fornia deceptus amatæ
Coniugis, audet enim prostituisse Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Christi nomina, castos
Atque verecundos conuenit esse magis?

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Q uæcunque terra & vndis,
S ignum dedit, pateret
N atura singulorum vt,
L atratibus canis sic
S uæ indicem dat iræ.
T aurus monet furorem
Q uòd cornibus petendo
L ædat, venena caudis
S erpens gerit, timendus
E t scorpius cauetur.
E st nuda frons, sed index

M ortalibus negatus,
V t nosse, quis bonus sit,
N equeas, tibi à maloq́;
D um tempus est cauere.
D extra tenet tabellam
R asam, notus nec vllis
I nsignem, amicus vt sit
Q ualis tuus, colis quem
T ot sedulus per annos.
S cribas mihi potes si,
N um candidè, dolo ne
T ecum egit: at recusas.

Dege-

Degeneres.

Theca loquitur.

NIL *habeo præter formam testudinis aptæ,*
Atque sinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox est, non chordæ, nullus honosq́;
Muta sed assimulor, credita dona tego.
Saltem aliqua ornasset miseram me voce Magister,
Ne rupta in flammas turpiter abijcerer.
Degeneres qui sunt, modò auitaq́; stemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute suos sectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie insignis, vultuq́; paterno
Detrahitur digito non male Scipiadis.

Tyrannus.

REGIA *qui solus moderatur sceptra tyrannus,*
Parendum est quidquid stulta libido iubet.
Ni facias cogit caussam, dextramq́; minacem
Opponens, misera sustulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles inijcit vngues,
Sanguineæ tibi sic sæue Monarcha manus.
Vtq́; vorax passim rapit obuia quæque silurus,
Mitior haud diris Regibus est animus.
Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,
Lætitiæ caussas corripit in gemitus.
Quod libet, vsque licet, sua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diui-

Diuina humanis non temerè miſcenda.

SCRIBVNT *Deos, qui more hominum pios*
Lugere, cœnas lautaq́ʒ prandia
Sequi, timere quod doletq́ʒ:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Vir-

Virtute duce.

Ad Barth. Maranthам.

NATVRÆ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcuriſq́; parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget:
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON ego furaces nec apros insector & vrsos,
Applaudit nec hero blandula cauda dolo:
Sub iuga sed mittor validus, traho & esseda collo,
Quæq; leuant alios viribus vsque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur casus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,
Non mensa, lecto nec caruisse velim.
Sic multis vires, & opes nocuere superbæ:
Contentum modico & profuit esse statu.

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

D V M *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Subleuat, assuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, succidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prælia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneida vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:
Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimiæ vanita.

P E R P E T V O *sudat cur Carbonarius iste?*
D issociare igni vt mixta elementa queat.
C ur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta
H anc pretio quærit, sollicitatq́; focis?
H oc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas:
Q uid referet lucri? viuat vt inde stipe.
Q uæ miseros hominum cepit dementia sensus,
I ncerta vt certis sint redimenda bonis?
S pem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
S oluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expe-

Expediens impedior Bombyx.

DONEC *obæratum expedio, ditesq́; labore*
Pendulus efficio, me impedit istud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixq́; morando
Commorior, sobolem semine linquo tamen.
Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,
Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
Delectant, vitæ parcere nemo potest.
Res nimium dura est multos seruire per annos,
Nec retulisse lucrum, se implicitumq́; mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS *officium ſcire eſt, iuriſq; periti,*
Quid iubeant leges, conueniatq; ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris; ſed prominet alter
Turbidus; vt rigidum temperet arbitrijs.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniaq; placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Discors concordia.

QVAMVIS sit rerum dispar natura, minusq;
Conueniant; subigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuersa inter se virtute resistunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hac tamen ars miscet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen post medicina gerat.
Pestiferam illa arcet tabem, infectosq; tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis sumere laborem.

Georg. Tanner.

R EBVS *pro minimis sæua pericula*
S tultum est suscipere, & consequier decus
N ullum pro dubijs nempe negotijs.
G raij cur Helenam præcipites velint
C onductam in patriam quam tulit Ilium?
P aucis visa fuit, libera nec foret
V llis cognita qui lustra terunt duo.
P ro picta poterunt nec sibi conscia
A nnos tot leuiter sumere sponsula.
A t nos in grauibus quod superest breuis
O cij, non studio gloriolæ leuis
P onamus, patriæ rebus & asperis
T otos ingenio, ritè laboribus
D onemus: recinet posteritas bona
F amam, sic modica & vita erit vtilis.

Antiquitatis studium.
Ad G. Schirletum.

OMNIA *consumit tempus, longamq; senectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monimenta, vetustas
Ne quid duraret, conficeretq; situs.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet, en monstrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea testantur fuerint quibus aurea secla,
Multorumq; monent quæ tacuere libri.

Ce-

Cedendum, sed non adulandum.

Ad Nicolaum Istuansi. &c.

FATALI, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proijcitur: hac medicina mali est.
Inuidia afflictos, scelerata & mente Tyrannos,
Cur non sic ludas, simiolaq; leues?
Hac simulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo agrotis conuenit ista fames.
Sed tamen his vltra metam placuisse caueto,
Pestis adulator, morsq; inimica fiet.
Aulas dum sequeris ne te peruertat abusus,
Sit tenuisq; licet, sed bona simplicitas.

Sola culpa præstanda.

De Antiphonte poëta à Dionysio damnato.

NVLLIVS *sceleris qui conscius esse putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam si præstitit, omnia soluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem sæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit socios:
Qui faciem vt sontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt hora crudelia iussa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum sibi conscia virtus
Fidit, & oblitum non sinit esse sui.
Socratis en quantum se mors diffudit in æuum,
Solamenq́; mali noxia nulla grauans.

Epi-

Epitaphium Lotichij S.

QVIS situs hac vrna? Vates, medicusq; salubris
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoq; Sabino
Posthabuit, poterat quos superare breui.
Qui fluuij cessant, quid olor, tristésue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioq; senex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & desles nate, siletq; melos.
Arcus quid pluuius superest? Hoc fœdus amicum
Vesteq; res hominum versicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Musisq; labores
Hic peregrè, casus sustinuitq; graues,
Post vbi sedatam patriam, mitesq; sorores
Aonidum sensit, dat Medicina locum.

Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæua
Authori reddunt, posteritasq; memor.
Hac doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicq; vale: iunget nos rediuiua cohors.

In de-

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

ASSIDET in viridi, tot picto & floribus horto
Virgo puellares inter habenda deas:
Cumq; nihil desit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
Quæ inserat, aut demat, misceat apta loco.
Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
Pondera, ni videas queis tribuisse licet?
Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inq; inhonora locant?

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS *bis valua gemina, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaq; portat hero.
Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusq; patet.
Has procerum clausas Musis nunc repperis ædes,
Et sensus Domini porta biualua gerit.
Desine mirari, cur sæcula nostra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Existent, grandi bella tubaq; canent.
Exulat ingratum carmen, facundia passim
Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima sedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Animi

Animi sub vulpe latentes,

Cur mihi blandiris vulpina veste sodalis?
Quid toties priscam fingis amicitiam?
O disti dudum, nil credo, dextera fallit,
Et didicit caudam flectere laua manus.
In syluis aquè non latro terret opacis,
Quàm simulata fides, subdola & insidiæ.
Qui me prosequitur, vulgoq; minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & ense latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

DVM tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,
Teq; operi gnauus nocte, dieq; para.
Quod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus: id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
Ni studeas iuuenis, pauca senecta feret.
Ostrea sic noctu pascuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusq; cauent.
Nudus ara, sere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisq; minus dedecus est sapere.

In

In labore fructus.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubijs dignum rostraq́, munus habent.
Hoc gentilitij Sambuco schema dedere,
Aeternum vt studijs proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Qua placidis semper moribus aqua venit.

Amici-

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

Si ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij nullaq́; imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium quis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simi-

Simile à simili non læditur.

EST quibus in furias animus, dentesq; paratus,
Morsibus haud inter se appetiere canes:
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt superare queant.
Piratæ raro sese, prædoq; latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Crescit at in duris virtus, maiora meretur,
Abstinet à victis, inq; superba ruit.

Sors

Sors ingeniosa.

SAEVA Magis quantum peperit discordia regnum,
Venit in alterius sed leuiore manus.
At nisi consensus firmasset sortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuisset equi.
Seditio in dubium reuocasset sceptra Darij,
Atque trucidasset milia multa furor.
Sit velata oculos praeceps fortuna, rotaq;
Stet licet, in cunctis ingeniosa valent.

Cælum, non animum mutant.

NON *iter, aut cælum mores formare benignos,*
Sed natura solet, quæ moderata iubet.
Multi quos mitis naturæ finxerat ordo,
Externis vitiant se maculantq; locis.
Quodq; nemus Tygres prohibet, saltusq; Leones;
Post feritas maior quàm fuit ante, venit.
Laus est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,
Sed quis amat quàm te cura paterna magis?
Erudiet quis te, primis quàm qui educat annis,
Vt senij fias dulce prementis onus?

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Listhium Secretarium Cæsar.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat posse tenere mari?
In minimis etiam vis est, mora qualibet ingens,
Ni videas, præter spem remoratur opus.
Quæ ausa est Actiacam subitò tardare carinam,
Et prohibet cursus, parua echeneïs erat.
Nil igitur spernat, cui magna negotia curæ,
Qualia pisciculus semipedalis agit!

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioq́; ſuis affligitur armis,
In partesq; trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsq́; voluntas,
Eq́; ſinu exiſtunt flamma, facesq́; ſimul.
Quippe ignes tectis immiſſi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quiq́; miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula; cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq́;, ſuosq́;;
Amoueat proprijs iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ ſe mæſta venena
Mutuo confodiunt; dixit Ariſtoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta ſaliua malum.

Periculum authori nocens.

C OEPERAT *exiguum nuper pirata phaselum,*
E t seruos quotquot prenderat esse iubet:
S ed leue concessit stolido victoria lucrum,
P rædaq; piscator fit, dominusq; minor.
N am dum capturam solitas vectabat ad oras,
A eolus aduersis vela repellit aquis.
T itaniumq; furor vinctos ad littus amicum
S istit, heri collo vt vincla soluta ferant.
M obilitas quanta est sortis, præcepsq; volumen,
Q uàm subitò authori damna parata nocent.

Pœna

Pœna ſequens.

QVI furto abſtulerat non paruo pondere carnes,
Conijcit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumq; fuga celat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno defeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteq; punit onus.

Leuitas ſecura.

FLVCTIBVS *immenſis parua eſt iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusq́ per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moreſq́ probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

Defensio publica.

Ad Barthol. Romul. I.C.

CVM *latitant leges, terrisq́; Astraea relictis*
Euolat, an solis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextra,
Quae capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior sententia, visq́;
Armorum est, subitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,
Codiceq́; armatum persequerere reum.
Et licet, & semper licuit defendere nostra;
Ritè magistratus vindicat, vltor adest.
Is si deficiat, cur non armemur in hostem?
Sumere inarmatum quis vetet arma bonus?

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

EST *pietas erga natos,* στοργὴ τῶ πελαργοῖς,
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hac quoniam insidiæ nocturnæ sæpe diurnis
Sunt magis obscuræ, peruigilare solet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.
Est sterilis, quare semper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe subinde damus.
Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè
Debet, quo vtilitas digna sequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenq; veretur:
Dum media illius surripit oua die.

Οὐκ

Οὐκ ἔστι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

C ÆLICOLVM *Aeneas regi dum in littore mactat*
T aurum, aras viridi fronde operitq́; Deo:
V ellit humo virgulta, sed hac, mirabile dictu,
E mittunt guttas sanguinis, omen habent.
T hreicij regis facinus, Polydore, sepulchrum,
O mnes quod latuit, detegiturq́; tuum.
Q uod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
I d reticent: tandem quin patefiat opus?
S i taceant cuncti, lapides syluæq́; loquuntur:
E n cædem in pœnas virga cruore vocat.
H ospitium Macareus violarat cæde sacerdos,
P œna sed in natos mox recidiua fuit.

O b scelus inuisi, quos versat praua voluntas,
E t toties mutat, quid probitatis habent?
H orrenda insequitur furiarum & conscia pœna,
C ocyti æternum perluet vnda leues.
N on iure, aut lingua cedet Minois acumen,
A nte precor lapsis mens tamen vt redeat.

Prin-

Principum negligentia.

Dialogus Ad Ioachimum Camerarium.

QVID Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,
 Errat balantum grex, sequiturq; ducem.
Caecus at est custos, cui vino lumen ademptum,
 Solaturq; nouum fistula rauca malum.
Nónne haec conueniunt nostri queis credita cura est,
 Princeps, seu pastor sit ratione carens?
Delitiae priuant quos cernis luce perenni,
 Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
 Nos captant, reliquus quis pietatis honos?
Hac te vix melius quisquam moderatius vna,
 Scriptis nunc merito quemq; monere solet.
Crassus ego tetros fugiendos semper abusus
 Censeo, sed veterum cuncta leuanda nego.

Quis-

Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,
Nec monstrant gressus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,
Aëre quo in medio fulgura prospicerent,
Ac superûm vates quæ essent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cu-

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS *penetrat nubes, venatibus instat*
Falco, sed aërium non premit vlla sitis.
Non ego declino, cumulatq; volatus honores,
Aucupio mens est dedita tota suo.
Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,
Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.
Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.
Tædia perpetuò superas, victoria nunquam,
Quam peperit studium, est interitura tibi.
Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
Hoc præstare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar,
Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.

Ordo

Ordo.

Ad Ioan. Sturmium.

E S T *via quæ potus, atque eſcas ducit in aluum,*
Eſt quoque quæ vitam ſuppetit aura leuem:
Hos natura ſagax diſcreuit ritè canales,
Vt certas ſeruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infeſtet ſpiracula vitæ,
Exoritur tuſſis ſæuaq́ damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confuſio turbæ,
Conſtare & numeris dixerat omne σοφός.
Hoc tu Rhetoricis ſcriptis, vitamq́ per omnem
Seruandum Sturmi maxime ſæpe doces.

Ius & Philoſophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIVS *implicitas vicio, & ſeruire coactas*
Aedes vendiderat: quas cùm Gratidius vltrò
Reddere venales ſtatuiſſet, ſubticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus pretiumq́;
Teſtaretur onus, ſed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Expoſcit, vicium ſiluit quod venditor illi.
Sed quid opus fuerat domino authoriq́; ſubinde
Significare malum expreſſe, qui conſcius eſſet?
Proin Sophiam, rectorum & fundamenta profeßi,
Mentem, animumq́; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius ſed linguam factumq́; recenſet.

Niti•

Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Est sapiens igitur qui res intelligit altas,
Et sibi quæ constant semper non obuia quæque:
Consilium prudens variat sic rebus agendis,
Et tractat sese multò res inferiores.

Vir-

Virtutem honor sequitur.

Ad amplis. Anthonium Verantium Episcopum Agriensem.

MARCELLVS *duo templa struit, virtutis, honorumq;*
Hoc sed non patefit nisi præstes inclytus ausis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præposuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius: quisnam leuiter tot præmia laudis
Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo semita, victa
Molliter in suaues demùm deducit honores.
Horum sint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, solidis seseq; laboribus ornent.
Quod tu es, si quisquam, toties legatus in omnes
Europæ atque Asiæ partes, constanter adeptus.

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS *habeant reges, mille arua ſuperſint,*
Vt prohibere queant vim, viciumq́; ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamq́; premas ſiccam proÿce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auariciæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

De

Fœminei sexus querela.

C V R *nobis eminimus, turba sumus stultitia leuis,*
P ulchras qui redament, coniugio moxq; pecuniam
T antam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
C ur non consilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
H æremus domini, non socij, iudicio domi.
C oniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
S ese peruigilem cum clypeo, & castra sequi docet.
A t nostra est ratio durior hac, conditio & minor,
N am præstat gladiò vim pepulisse, haud superarier.
H æc posset meritò fœmineum verba genus loqui:
A utor connubij, sollicitè qui instituit, Deus
N i mandasset; eat fœmineus sub iuga coniugis
C œtus, subijciat se capiti & membra velut suo.

N 2 Con-

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM *regium vexat malum,*
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.
Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hac ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs ſiniſtrè & iudicant.
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces,
Sic arguunt ſeſe mali.
Quem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPI-

EPITAPHIVM GENEROSI ADOleſcentis Georgij Bonæ Tranſyluani, tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλλεθ' ἅπασ' ἀρετὴ πάτρας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
  Θαῦμα χρισογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
  Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ τριπόθητον ὄναρ.
Ὦν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
  Ἡ δ' ἰητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' ἀθερίου.
Τὴν σοφίαν μεγάλου, προσπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
  Ἡ μὲν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρείσσον' ὀπηδεῖ,
  Ἀενάῳ συνέδρος νέκταρι, κ' ἀμβροσίᾳ.
Νείοθι τῆς πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
  Προσδέχεται κεστὴν, τοῦ πλέον' ὅσ' ἀνέφυ.

De eodem.

H o c ſpes in tumulo patriæ iuuenilibus annis
C onditur, æternum ſed valitura fides.
H ac pietas, Muſæ, virtus, & candor amicus
M ole ſubeſt, Chriſti dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit miſero mors improba Regno
E t decus, & famam, quæq; dolenda tulit.
S ed tamen optata ſupereſt, ſemperq; vigebit
I lli propitius quam dedit arce Deus.
C umq; tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
H oſtes qui certo iudice vincet, erit.
S ic fit mens propior cælo, quò longius imis
T empore ſecedit, perpetiturq; nihil.
H æc poſuit charo Præſul monimenta nepoti
S trigonius, fletu proſequiturq; locum.

Iacobus Maniquet

R A P T V S *es ante diem in cælum Bona, ne bona terris*
V lla ſuperſtaret virtus, néue amplius vllam
P annoniæ infelix ſpem libertatis haberet.

Fides

Fides non apparentium,
Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR *inuisis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
Est tenebrosum iter, angustumq; ad templa Deorum:
Apparent minimum, sunt manifesta tamen.
Sic nos qui in cœlum Christus reuocauit ab orco
Credere promissis, tutaq; verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora securos fallere, quisue potest?
Ingenium tibi diuinum est, facundia rara.
Suppedita hæc magnis, non mihi Brutus eris.

Ad inclytum Bohemiæ Regem Maximilianum.

De Turcarum Tyranno.

Anthonius Verantius.

F O R T V N Æ *illecebris nimium tumefactus, & haustus,*
I am quocunque trahunt, it, sua vota, furens.
Q uæque gerit, vi cuncta gerit, gerit omnia fraude,
P erfidia violat fœdera, pacta, fidem.
Q uodq; magis noscas ex omni parte tyrannum,
I mpius in proprium sæuit & ille genus.
N ec minus insidijs fallax pessundat amicos,
D euorat & passim proxima quæque ferus.
S ic non officijs, non fuluo flectitur auro,
S ic ius, fas, æquum calcat & odit atrox.
F rustra igitur pacem, frustra omnia cætera tentas,
E nse opus est, quoniam quos timet, hos & amat.

Sym-

Sympathia rerum.

Ad Ioan. Andream Mathiolum.

ABDITVS *in rebus medicis consensus habetur*
Et morbis, sine quo nulla medela valet.
India gaiacum mittit, quo Gallica labes
Tollitur, in tenues sudor abitq; vias.
Sunt maris ad Lunam motus, est solsequiúe
Ad Phœbum, nomen quod tulit inde suum.
Succina sic paleas, magnes cogitq; metalla,
Et subitam Bubo contra Epilepsin adest:
Hæc quando infantes teneros infestat acerba,
Tractatus manibus concipit ille malum:
In sese occultum ac deriuans vsque venenum.
Corruit, & veluti fert miseratus opem.
Hoc nempe alterius flecti, succurrere damno est,
Optatum sine spe præsidiumq; venit.

Arguit fortuna virum.

Ad D. Ioan. Baptistam Beber. Procancellarium.

IN pelago quærunt Lygures corrallia quæque,
Ac primùm viride apparet, liquidumq́ videtur.
Dumq́ recens trahitur pretio non æstimat vllo
Mercator, donec poliatur, firmet & aër.
Aethere nam solidum fit mox, gratumq́ colore,
Et pretio crescit manibus dum tractat auarus.
Arguit & fortuna virum, duríue labores,
Non domus aut modicis quæsitum patribus aurum.
Non latitas igitur, virtutum exempla probando,
Sollicitus semper qui tanta negocia versas,
Cæsaris & rebus seruis, secreta tueris.
Laudabunt igitur præsentes te atque nepotes.

Dexter vſus. *Ad Ioan. Becanum Geropium Medicum.*

E S T Aſclepius hic ſenex,
Q uo non dexterior fuit.
F ertur ſanguine Gorgonis
M orbos, atque pericula
P er dextram melius manum
C uraſſe, atque ſalubriter:
L æua ſed potuiſſe nil
P ræſtare, aut potius malè.
D extra hæc ſignificat modum,
A tque artem, ratio vt mali
C onſtet, qui medicus velit
A egrum ritè periculis
T utum reddere, liberum &.
Q uòd ſint experientia
Q uidam, non rationibus
C auti, qui ſine crimine
A uxerunt mala neſcij,
Læuos hos reputes manu.

Mediocria prosunt.

NON *sine caussa olim Bacchos miranda vetustas*
Duos fuisse prodidit: nempè senem, & iuuenem:
Tristem, barbatum, qui rixas excitat amens:
Hilari alterum fronte, & iocis, lis inimica cui est.
Vina fouent animos, faciuntq; furoribus aptos:
Ni sumpseris cautè ac benè, plus nocuisse vides.
Sed moderata iuuant vires, alimenta ministrant,
Ac temperant curas graues suauibus indicijs.
Nempe senex gladios mouet, & conuitia iactat,
Necesq; plenas maximis sollicitudinibus.

Ex-

Exemplo caueto.

PERCVSSVS *ferula puer,*
Et rectè monitus quid facere audeat:
Pœnæ cuncta metu solet
Obseruare, nec in pristina corruit:
Vt vel crustula si velis,
Vuas per ferulam, sed comitem & dare,
Non fidat metuens minas,
Et præstare putat suauia linquere.
Hoc piscator idem facit
Ictus, dum refugit vulnera cautior.
Exemplo alterius caue,
Neu credas proprijs viribus aut bonis.

Vin-

Vindice fato.

Ad Georgium Hozzuthot i Consil. Cameræ Pannonicæ

VINDICTAM *Deus haud malis remittit,*
Nec vult in vitijs suis perennes
Hæreant, reuocat sed in salutis
Rectum semper iter sequi volentes.
Punit nil minus impios repentè,
Vel serò grauiore sæpè pœna.
Vt quùm lamina desuper globúsue
Plumbi missus adest, volans ad ima,
Tardè, seu citius cadunt deorsum.
Alterum nisi latior quod aër
Forma captus habet, globus figura
Sed velocius incidat, ruatq́;.

Sce-

Scelus exosum.

Ad D. Hieronymum Pekh à Leopoldstorff.

QVI cædem spirant, atque ocia publica turbant,
Et nisi seditio quos animosa iuuat:
Hos fugiant sani, nec consuetudinis vsum
Protinus admittant, hospitiumq́ negent.
Hoc tellus testatur idem, quæ respuit angues,
Excutit & gremio quæ nocuere bonis:
Donec oberrantes sic fiant corpora trunca,
Et propria tandem morte venena luant.
Rectè discernunt tales tua limina, doctis
Doctus & expertus qui probitate faues.
Qui totum iuuenis peragrasti gnauiter orbem,
Aulæ nunc Cameram consilijsq́ iuuas.

Sim-

Simulata virtus.

QVAM pulchrè ſimulant quidam Virtutis amorem,
Dum vitioſa tegunt:
Atque alios multò meliores ambitionis
Inſimulare ſtudent.
Namque petunt, meditantur idem illi, quod reprehenſi,
Sed ratione noua.
Haud cupidos auri dicunt, non frigore lædi,
Quando recurrit hyems.
Teuthones accuſant multi, vt fornacibus aptos,
Militiaq; minus,
Ipſi cùm foueant ignem, ſemperq; caminum,
Nulla ſed arma parent.
Quis culpa caruit? intra, peccatur vt extra,
Corrige damna prior.

Ca-

Caput seditionis tollendum.

FABVLA *non ficta est sorices vexasse patronum,*
Nimium domum cauasséque.
Nil tutum præ illis multos latuisse per annos,
Aedesq́ tractatas malè.
Implicitos septem famulus dum conspicit, vnà &
Caudis ligatos firmiter;
Omnibus hos dominus tentat cruciare venenis,
Frustra diu at labor fuit:
Machina dum quadam post insidiosa trucidat,
Nec vllus inde apparuit.
Sic etiam nexus animalia dira fouebant,
Capita hæc prius tollenda sunt.
Diues consequitur nam pax authore malorum
Cæso: fruère sic bonis.

Cæcum odium.

Ad Mag. Comitem Andream de Bathor.

QVAM stultum est odium proprijs cùm cædibus implet,
Quis patriam diro & sanguine tingit humum.
Qui sibi vindicta plus damni, quàm facit hosti,
Alterius pro vno & perdit vtrunque oculum:
Non ego prudentem dico, nec miror, amoq;:
Conditio melior nam est, Polypheme, tua.
Existunt hodie imbelles, qui damna vetusta
Omnibus vlcisci constituêre modis:
Atque sibi horrendos adsciscunt turpiter hostes,
Vt pereant, alijs dum nocuisse queant.
Et Deus vlturus tales, non sera nepotum,
Longaq; progenies hos numerabit auos.

Non

Non copia sed vsus prodest.

P I S C I S *ab vndoso nostrum ponto influit Istrum,*
Ichthyocolla carens osse, vel huso grauis.
Hunc piscatores quoties à viscere nudant,
Nil vnquam in stomacho se reperire ferunt.
Additur iccirco dapibus vel principe dignis,
Noxia pinguedo nulla, nec esca mali.
Sed lupus, aut silurus adest, quem nouimus omnes,
Colluuies cuius viscera fœda grauat.
Semper edit, prædamq; nimis piscatur auarus,
Sed crudus ventri displicet ille bono.
Non est in cupido semper dicatur vt auri
Diues: & in paucis dat bonus vsus opes.

Ludus, luxus, luctus.

D V C E R E *qui lusu vitam, sociosue morari,*
A tque solent fœda mergere luxuria:
P erdidit hos dudum Styga qui ditione gubernat,
E xcipient luctus, pœna tremenda, dolor.
Q uin longè hos grauius prætor vexabit Auerni,
P ro se, proq́; alijs dum geminata ferent.
N e fidas temerè lætus, ac plausibus. an non
L itera distinguit gaudia iuncta malis?

Prę-

Præpoſtera fides,
E Iano illo Pannonio.

D ONEC, *Anelle, tibi ſolus portabat aſellus*
Flaua volubilibus farra terenda molis,
Nunquam iuſta domum miſero menſura redibat,
Aut erat externo ſemine mixta Ceres.
Hoc & Pratori longo narrare libello,
Vicino & memini te mihi ſæpè queri:
Sed nunc egregiam vafer inueniſſe videris,
Qua caueas poſthac talia damna, viam.
Nam cuſtos coniunx molitoris furta doloſi
Seruat, & ad ſaccum puluerulenta iacet.
O, quàm ſalſus homo es, qui credere granula centum
Non potes, vxorem credere, Anelle, potes.

Cautè conniuendum principibus.

AVLICA qui tractant, ſeſeq́ fauoribus ornant,
Interdum cedunt quos comitantur heris.
Cogit adulari virtus inuita probatos,
Lingua facit, nutus, mens tamen illa negat.
Id modicè fiat, non his conceditur vti,
Ni ſtet iudicium, ni pietatis amor.
Talpæ conniuet Iouis ales, dum videt illam
Viſu priuatam cernere poſſe nihil:
Non tamen immemor officij eſt, ſublimia penſat,
Nec ſe credit humo quin reuolare queat.

Cela-

Celata virtus ignauia est.

Quid doctrina potest nisi publica scripta supersint?
Gesta ducum reticet si bona posteritas?
Aurum dum latitat, nil venis atque cauernis
Profuerit, fului ni effodiantur opes.
Sic virtus celata parùm commendat honores,
Nec magis ac mensa tecta lucerna micat.
Ingenio præstans, raris virtutibus auctus
Proferat in lucem pignora, clarus erit.

Pietas in amore fideli.

Ad generosum D. Casparum Pruymer, Baronem

QVÆ sit relligio constans, nec prodita vanis,
Hæc monet artifici picta figura manu.
Christus ab æterno qui nos dilexit, iniquum
Et propria voluit morte piare malum:
Insigni exemplo mandat fiducia constet,
Nec modò sit tectis condita pectoribus.
Non quod in humanis quid fiat nesciat ille
Mentibus, aut quicquam posse latere putes:
Sed quo nos amor, ac recti testatio fida
Prouocet exemplis, mutuo & officio.
Nos etenim alterius Virtus nisi luceat actis,
Et latet, & citius fallere sæpè potest.
Hæc vbi clamosæ monstrabunt relligionis
Rixæ, pax Christi, pax simul orbis erit.
Sed nimis ex odio geritur res, ambitionis,
Maiorq; vtilium quam pietatis amor.

Θέλω φρενῶν σαλαγμὸν ἢ τύχης πίθον.

Danieli à RechnicZ.

QVI præsentia conspicit,
Præ ventura videt, præteriti est memor,
Prudentem meritò vocant
Omnes, qui valeat consulere optimè.
Talis conditio mage
Prodest, diuitiæ quàm innumerabiles.
Guttam prætulerim boni,
Solertisq; viri doliolis opum.
Fortunam siquidem potest
Prudens ingenio commoderarier.

Victoria cruenta.

QVI victor sentit cum victo se periturum,
Ambitione magis, quàm ratione tumet.
Quid mihi profuerit vinctus, qui mutua collo
Vincula molitur, me interimatq; cadens?
Sic elephas stratus complexibus vsque draconis
Conterit hærentem mole, ruensq; necat.
Ille mihi tandem pretium, meritumq; triumphus
Pendit, qui factum non nece, laude beat.
Interdum caussa melius cessisse videmur,
Dum mora vindictam leniat, aut moueat.
Sed tamen à summo vinci, victoria quædam est,
Conditio serui corrigitur domino.

Ex morbo medicina. Horat. Sat.ij.

PAVPER *Opimius argenti positi intus, & auri*
Qui veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla, vappamq́; profestis.
Quando lethargo grandi est oppressus, vt hæres
Iam circum loculos, & claues lætus, ouansq́;
Curreret: hunc medicus multum celer, atque fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni iubet, atque
Effundi saccos nummorum, accedere plures
Ad numerandum, hominem sic erigit, addit & illud:
Ni tua custodis auidus, hoc iam auferet hæres.
Men viuo? vt viuas, igitur, vigila, hoc age: quid vis?
Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
Ingens accedat stomacho fultura ruenti.

Vir-

Virtus non ſplendor commendat.

F OETA iubas quum perdit equa in commercia non vult,
P ruritu ardentis, vel ſalientis equi:
N am ſeſe indignam,& ſpoliatam ornatibus illis
A d venerem illecebra frigidiore putat.
V irtus non cultus nimium ſpectandus. adornat
F œmineum ſexum plus pudor illecebris.
N on opibus quantum valeat, formáue rogato,
Q uam redamas: quantum ſed ſit honeſta magis.
H aud veſtes animum decorant, non ſplendor inanis:
D uc quæ ſit potiùs moribus apta tuis.

Quæ-

Quæstus crudelis & perillæus.

QVOS non crudeles quæstus, non damna Tyrannus
Inuenit, vt pœnas accumulare queat?
Threicij nostros si quos cepere, redemptos
Et cupiunt, risu lethifero excruciant.
Iam plantas norunt quoque ferro scindere vinctis,
Quas sale conspersas lingere capra solet:
Vulnere quo in risum soluuntur, & omnia spondent,
Titillis subitò commorerentur enim.
Hoc crudele malum, sed visu suaue videtur:
Authorin hac pœna viuere solus amet.

Vſus, & aſtutia proſunt.

Ad Chriſtophorum Carretam Archiduc. Caroli Conſiliar.

S C I V R V S *obtectam nucem*
Spinis ſuis rigentem &
Miratur, abſque fructibus
Egenus in labore.
At ſimiæ diuturnior
Vſus, vafer negotij,
Scientia hanc aperit ſtatim,
Putamen haud moratur.
Habere quid prodeſt ſatis
Nec vtier didiciſſe?
Eſt ſpes tamen futuri
Rudibus: nec vna fecit
Dies habere Pergama.
Fines ſequuntur orſa.
Vel ſic: latens diu ſolet
Tandem videre lucem.

Ignari artes oderunt. Noctua.

Ad Obertum Gisanium.

M E *nil merentem vt peßimam*
O *dère stulta en alites.*
N *ocere quantum scilicet,*
P *ossint libenter & velint:*
S *ed pœna deinde congrua*
H *as punit, in laqueum & iacit.*
A *uceps enim per nos facit*
T *ot aduolare, retibus*
Q *uas implicat mensæ parans.*
S *ic odij fructus nocent,*
F *ossor cadit foueam in suam.*

Non

Non sufficit ad singula sensus.

V N I *præcipuè qui se dicat, Arma, labori,*
S ufficient vires, sensus & apta dabit.
P lurima qui cœpit, nil rectè finiet vnquam,
M ens distracta simul cuncta videre nequit.
A pplicitam terræ quis nescit fortiùs aurem
Q uamuis longinquos mox retulisse sonos?
S ulphure dum glandes excussæ mœnia turbant,
I d docuêre hostes, fama fidemq́; facit.
E xemplo cautè se oneret mens conscia paucis,
V t ratio fructus constet vbique sui.

Stultitiam celare difficile.

D E C R E P I T O *à quodam dexter consultus Apollo*
Cur fureret natus, num medicina foret:
Responsum Phœbus dedit, id non esse negatum,
Si modò deuoueat filiolum Harpocrati.
Quod forsan iuueni si nōn mens tota rediret,
Saltem cùm vellet dißimulare queat.
Difficile est stulto semper cælare furorem,
Nullus at omnino qui resipiscat erit.
Non illum helleborus, non fustes, mille cicutæ
Purgarint, non si Mercuriusq́ velit.

Fatuis leuia committito.

Ad Generosum D. Leonardum ab Harrach.

INFANS *puer quum poscit equum bonum,*
Lignis, leui vel fertur arundine:
Sic currit, ac se cogitat quod
Postulat, & velit, tenere.
Interdum acutum ferrum etiam petit,
Offertur obtusus sine acumine
Culter vel è ligno paratus,
Decipitur facilè & puellus.
Vanis, velim, sic pondera credier
Rerum, petunt quando ambitiosius
Grandes magistratus, honores:
Vt leuibus noceant, parumq́;.
Iustè Baro te maximus omnium
Princeps negocijs præficit, & sua
Credit libenter, qui mereris
Nunc quod es, & fueris deinde.

Fortissima minimis interdum cedunt.

EXARDET *subitò taurus, sua cornua in omnes,*
Ingeminans rubras si vestes conspicit antè:
Ingens sic Elephas furit albo sæpè colore,
Irrequietus init pugnas & prælia miscet.
Vstos sic metuunt pannos ceruiq; fugaces,
Et gallo pauidus leo fit: minimisq; ferarum,
Et rabidi generis franguntur pectora rebus.
Nemo suis adeò confidat viribus, vt se
Non putet à longè vinci posse inferiore.
Occulta est horum quoque, nec benè cognita caussa.

Mediocribus vtere partis.

Ad Ioan. Andream à Schuambach.

F ORTVNA *quem mediocriter fouet potens,*
E t ritè viribus clientis consulit:
N on ipsa debebat relinquier statim
V anè, nec asperis mutanda leuia.
V t si quis è feracibus temerè velit
H ortis vel accliui, bonoq; colle mox
I n verticem dubiè suam sortem leuis
O lympicum committere, hæreat globus
I n scrobe iactus petendo maxima,
V t nec queat sursum, deorsum nec magis:
N on ille cautior catello improuido
F uerit, secutus ossis est qui vmbram fame,
N on quod tenebat ore certum iam suo.
I ncertiore certa non mutaueris.

Con-

Conſcientia mille teſtes.

Ad D. Ioannem Khefuhillerum Cubicularium Cæſaris.

VIRTVTEM *nullæ violant mordacibus aptæ*
Linguæ, nec rupes qualibet aura ciet.
Colligit vt ſeſe cùm iniuria vexat echinus,
Ne leuiter noceant, commoueantq́ue mina:
Haud ſecus æterni, ac veri mens conſcia contra
Mendaces propria ſæpè tuetur ope.
Obducas teſtes mille, atque pericula mille,
Negligit, inſanus ni furor intus agit.

Nuſquam eſt qui vbique eſt.

*S*AXVM *ſæpè volubile*
Nuſquam quod ſteterit, vel ſemel hæſerit,
Haud limo tegitur graui.
Nec motus faciles impedit æquoris:
Sic qui fortè laboribus,
Et longis ſtudijs fine carentibus
Certam non ſtatuunt moram:
Incertis dubij ſemper agunt locis:
Nec proſunt patriæ ſuæ,
Nec genti propriæ, his nec citò creditur.
Ergo ſit modus omnium:
Intra quem labor, atque ocia gaudeant.

Spes

Spes aulica.

Christophoro Plantino suo.

F V I T *procorum quanta multitudo, sed*
Potitus vnus est petita sponsula.
Nec sorte victor toties sperans benè
Eurymachus illam duxit in thalamum suum.
Imago ludi istius est in aulica
Vita, scopum hîc omnes petunt varijs modis,
Et ambiunt: sed vnus aufert omnia.
Quisquam nec horum credit antè, quàm videt
Vanam fuisse spem suam pòst exitu,
Helenam sibi nec traditam pulcherrimam,
Pastoris indigni & subisse lectulum,
Iouis sororem qui oderat, qui Pallada.
Spes aulicis in rebus haud est certior:
Cùm tempus, ac sumptus profundas maximos.

Grandia modò placent.

SVPREMAS quia Athos excedit vertice nubes,
Vmbras in Lemnum proijcit illa suas.
Id spatium nostris facit octo millia passus,
Res minus expertis haud memoranda viris.
Sed Rhodos insigni quoque nobilis ipsa Colosso,
Phœbe, tuis radijs conspicienda fuit.
Sic generosa solent patulum in diffundier Orbem,
Grandia mensuris complacuere bonis.

Iocus

Iocus quæstuosus.

E x *vno duplices quæstus, & commoda plura*
V enantur rebus qui studuêre suis.
N on fraudi parcunt nummus dum compleat arcam,
A rteq; de socijs vberiora ferunt.
Q uorum turgentes quando exhausere crumenas,
L udorum folijs sustinuere gulam.
N am madidis reddunt infarctis anseris hepar
G randius, & totum pancreas esse volunt.
L autitijs decorant mensas, capitolia nudant
C ustode, vt loculos tutiùs euacuent.

P 5 Aequi-

Æquitas Senatus.

Ad Guid. Pancirolam.

CAVSSA *grauis non vult recitari iudice coràm*
Publica, vel dici si is leuis esse velit.
Talibus hinc olim prætendi vela solebant,
Ne leuiter fraudi, vi fieretq́; locus.
Ne reus, aut actor sua fuco, & munere possint
Exornare, oculos fallere, & auriculas.
Quot sunt dorodochi falsum qui crimen amarunt,
Ac lites quæstu dissoluere suo?
Vnde tot existunt patroni, totq; clientes?
Iudicis hanc culpam qui malus esse puto.

Patien-

Patientia læsa fit furor.

Ad D. Philippum Baronem &c. seniorem à Vinneberg.

ANGVIS extensus, baculoq; pœnam
Durius soluens trepidat, semelq;
Ictus aduerso subitam notabit
Funere mortem.
Sæpius si se videat petitum
Verbere, haud fert, colligit in sinusq;
Debitos se, mutuò comminatur
Atque venenum.
Læditur quandò patiens, bonusq;
Leniter fert, nec queritur dolendo:
Fortè si transis moderationem,
Fit furor inde.

Minus

Minus malum eligendum.

Conquestus nimium ciuis erat publica quòd domus
Scortornm temerè prouocet ad quemq; libidinem,
Vrendamq; monet, si sapiant, ne foueant scelus.
Ast quidam senio, consilijs, vsibus & valens
Respondet querulo: recta quidem, sed quoque noxia
Poscis, nam memini forte prius nos face subdita
Conatos cupidè has ædiculas tollere funditus:
Sed scintilla leuis lata domos attigit omnium,
Infecitq; suo hic vitio qualibet integra.
Est ergò melius, tutius & talia condere
Certo, vnoq; loco, quàm cupere exurier omnia.

Secu-

Secura experientia.

Ioanni Sermeghij Consiliario Cameræ Pannoniæ.

QVI pateant tractus terræ, quæ climata donent
Hospitia, & pelagi quis furor, atq; situs:
Cosmographi angustis describunt illa tabellis,
Atq; domi ostendunt quæ peregrina sciunt.
Hoc iter haud spernas, siquidem experientia tuta est,
Posseq; momento cuncta obijsse iuuat.
Omnibus haud longas licuit penetrare ad Athenas,
Credereq; interdum, non meminisse velim:
Ni moueat studium Musarum, & Palladis artes,
Quas propter nullum non repetatur iter.

Pru-

Prudentibus miniſtris vtendum.

Ad D. Ioannē Vlricum Zaſium Cancell. Caſ. Ma.

FERTVR *equo indomito cùm prælia dira petebat,*
Vſus Alexander nomine Bucephali.
Auſus erat bellacem alius conſcendere nemo
Præter herum, talem Iulius inde habuit:
Sed mirum, vt fatear veſtigia prima notabant
More hominis, ſimili ſæcula noſtra carent.
Si tamen admittunt aliquem hæc veſtigia ſenſum,
Prouida ſint vti quæis benè quiſq; velit.
Humanis pedibus ſit equus, rationeq; frena
Temperet, aut nemo bella ſeuera gerat.
Principio apparent non omnia, progrediare,
Conſilij fructus fine ſequente patet.
Sic te, tot rebus ſibi notis Maximus orbis
Princeps exornat, qui patre maior eris.

Dolus

Dolus an virtus quis in hoste requirat?

Ad Dn. Sigismundum Torda. Consil. Cameræ Panno. virum doctissimum.

IN genus humanum serpens cùm sæuijt hostis,
Illicet effugium tecta cauerna patet:
Sed mora ni impediat fugientem vlturus habebis,
Si latebram subeat ritè sinistra manus.
Hac illum facilè educes, pœnasq́ subire
Coges, optatam hanc dextra negasset opem.
Insidias, igitur metuens non semper aperto
Marte, sed obscurè quod meditatur agat.

Occa-

Occaſio mali præcauenda.

Ad Reuerend. Archiepiſcopum Strigonienſ. Nicol. Olahum.

EST opus ingenio, magnum ſolertia præſtat,
Et nihil imprudens quòd benè fiat aget.
Temporis aſt etiam rationem, quæque gerendam
Rem circumſiſtunt ſemper habere decet.
Pons glacie rigidus niſi tempeſtiua ſecuris
Præcaueat, ſubito corruit, atque nocet.
Sic Machometæus concretum diligit Iſtrum,
Tùm premit, affligens milia multa rapit.
Conſilium hoc vtinam moueat, quos debita cura
Exercet patriæ, publica grata quies.

Nimi-

Nimium rebus ne fide secundis.

Ad D. Iacobum Fuggerum Antonij filium.

A furijs boreæ, ventorum & flamine pinus
Excelsæ citius deijciuntur humi:
Vertice quàm quæ sunt humili, ceduntq; libenter
Vel quas non tangit vis inimica poli.
Res etiam in summo quando fortuna locauit,
Sunt in præcipiti, non stabiliq; gradu.
Ergò ne nimium rebus confide secundis:
Quæ secura putas, ventus inanis aget.
Rectè igitur studijs operam, populisq; remotis
Visendis, tantum te tribuisse putes.

Insignia valent.

MVLTA valēt, doctiq; probāt, nec vulgus abhorret,
Accipiunt pondus sed tamen illa notis.
Nam nisi sint etiam titulo insignita superbo,
Fulgeat & digno nomine quidq;, latet.
Sic lapides olim venales arte fuêre,
Et glyphices pretium non malè creuit ope.
Sic hodiè magni fiunt doctoris honores,
Qui studijs laudem promeruêre suis.
Ne fugias nomen quamuis doctissimus æui:
Sit modò digna fides, non erit ambitio.

Modulo

Modulo te tuo metire.

Ad egregium virum Collmanum Egrer Viennensem.

QVEMVIS *conditio sua temperet, atque supellex:*
Non malè qui latuit, vixit & ille benè.
Ne spernas humilesq́; casas, tenuesq́; caminos.
Sunt qui non curant prædia, pingue solum.
Sed pede se digno virtutis conscia vita
Metitur, fructus carpit & inde suos.
Quàm rectè perdix, cothurnix, phasius ales
Nidos in planis deposuere locis!
Scilicet alarum breuitatem, & pondus iniquum
Corporis expendunt, alta aliysq́; sinunt.
Hoc quoq; tu spectas, qui posses grandia quæq;,
Impositum curas sed bene tutus onus.

Sacra ne violato.

Domino Paulo Bornemissa Episcopo Transsyluaniensi.

ARAM *Pausanias in summo dicit Olympo*
Conspectam, circum quam sacra picta forent.
Exta etiam cerni volucres quæ intacta rapaces
Liquissent, superûm quòd rata vota manent.
Sunt faciles superi, precibus sese deus offert
Hora, qua erroris pænitet, atque pudet.
Fortè tamen si quid non vanis vsibus olim
Et pura oblatum mente, piéq; vides:
Cur temerare velis, cupideq; in peius abuti,
Sacrilegas vetitis iniicere atque manus?

Non

Non in mole sed pectore virtus.

Ad D. Philippum Czoth Consiliar. Cæsaris.

PER *clathros vidit leo duci, fortè regiq;*
Insignem à puero non patienter equum.
Indoluit magno rugitu, ac sensit iniquum
Imperium, stultos talia posse pati.
Sunt etiam in brutis animi vestigia clari,
Degeneres odit martia turba feras:
Corporis at moles quid erit, si pectora desint,
Num laudes facinus si ratione caret?
Sit leo magnanimus, sit equus qui naribus ignes
Efflet, iudicium nil minus antefero.

In pœnam sectatur & vmbra.

Ad D. Georgium Muslerum I.C.

A CCINCTVS *gladio, facinusq́; in pectore versans*
Cœptum sollicitat suspitiosus iter.
Sæpius & timidè se vertens conspicit vmbram:
Hanc ferit, à sese & longius ire iubet.
Quumq́; leues ictus, ac mutua vulnera vidit,
Hic ait, est sceleris proditor ille mei.
O, quoties terret sceleratos conscius error,
Armant in propriam fata manusq́; necem!
Inuidia inflatos ne cures, proteget ille
Pignore qui summo sustulit omne malum.

Vel

Vel leuia multitudine clarent.

Ioanni Oporino cariſſimo.

QVIS neget inuentum Germanorum ingenioſum
Cartula quo recipit tot monumenta typis?
Quo quicquid factum eſt vnquã, ſcripſitq́ vetuſtas
Aſſeritur, cupidè poſteritas've legit.
Quot regum hiſtoriæ latuiſſent, dicta ſophorum,
Teuthonicus rectè ni reparaſſet honos!
Nil leuis hæc, vſu ſed cartula digna theatris,
Cuſtosq́ æternum nos meminiſſe velit!
Sunt etiam leuibus ſua pondera, commoditates
Quas redimant nullæ ſint licet orbis opes.
Ergò ſuas vires cuncti noctesq́ diesq́
Vtilibus voueant, multa papyrus adeſt.
Hoc tu præclarè & ſolerter Oporine curas,
Quo nemo plures edit, habetq́ typos.

Spes nunquam futurorum,
Domino Ioanni Tonner. I.C.

QVID non spes lucri passim promittit auaro?
Quid non attentant quod pretiúmue negant?
Viscera perfodiunt terræ, & phlegethontea rura
Scrutantur, nihil est tutum ab auaricia.
Perreptant montes cum rupibus, vnde metalli
Spes leuis ostensa est ferrea virga notat.
Hanc manibus prensam velli, vt magnete, trahíue
Aiunt, hoc diues prosilit indicio.
Sed leuiter numis exhaustis sæpè redire
Mœstus, & in laqueo spem cumulare solet:
Nos alia docuit Tonner requiescere fessos
E studijs tandem Pallas amica via,

In

In ſinu alere ſerpentem.

Est vrbs prævalido quam hoſtis premit vſque furore,
Et quatit inſanis mœnia dura globis.
Præripit annonam, crudelia fata minatur,
Ni velit obſeſſus cedere miles hero.
Commoditas tantæ ſed ſe obtulit illa gerendæ:
Nempè rei è gremio, de proprioq; ſinu.
Sit ius ſemper idem cum ciuibus, atque ſub vrbe
Qui loca legerunt ſedibus apta ſuis:
Sit vita licet, atque fori communio ſancta,
Vicini incautis hi nocuêre tamen.
Quare ſecuros qui princeps reddere ciues
Vult, prohibet multas eſſe ſub vrbe domos.

Dicit

Dicit in æternos aſpera verba Deos.

*S*TVLTE, *quid optas,*	*Sic quoque hirudo*
Nonne venena	*Non cute fixa*
Conſpicis atra?	*Decidit antè,*
Non tua forma,	*Quàm crepet vltrò.*
Sed mage ſcortis	*Tu caue poſthac*
Quæritur aurum.	*Noxia, poßis*
Te hac macerabunt	*Degere longo vt*
Sanguine poto.	*Tempore vitam.*

Pro-

Prouidentia omnia reguntur.

ANTRVM *Ithacæ munit laudatæ pignus oliuæ,*
Gaza vbi Phæacum condita tanta fuit.
Consilium simul ad radicem cogitur illud;
Quo cædes reliquis sit metuenda procis.
Extitit haud casu quo splendet frugifer orbis,
Prouida vis cæli cuncta tuetur ope.
Cæsia nam Pallas tempus complectitur omne,
Quod nisi spe pacis quid viguisse potest?

Con-

Coniugium laborum.

TEVTHONVM *laudabilis fuit ſacri mos coniugij:*
Ad laborem non voluptatem petebant nuptias:
Ergo mittebant decens ſuis amatis ſymbolum,
Cum clitellis par boum, ferocem equum, ſcutum ſimul,
Vt marito ſciret omnibus periculis fore,
Debere & ſociam bonam eſſe vbique firmiter ſuo.
Peius eſt nil quàm pecuniæ modò cauſſa fidem
Coniugi, fœdæ aut libidinis dediſſe, nec mage
Caſtitatis liberorum & inſequentium fame.

Di-

Digamia horrenda.

QVOD monstrum dicas deformius atque duarum,
Saepè trium sociûm velle fouere thorum!
Non vel principibus loco eo res, sufficit vna
Nec toties ducunt frangere turpe fidem.
Quis binas rectè naues moderetur, & ausit,
Ni vas bulborum sapè comesse queat.
Vna qui insequitur lepores indagine binos;
Eius sunt vacuæ fructibus vsque domus.
Quid magis auersum est à relligione seuera,
Mancipio quam se dedere luxuriæ?

Non

Non sine numine diuûm.

Ad D. VVolfgangum Hallerum Imperij Secretarium.

LVMINA nostra,
Ni medius sit
Lucidus aër,
Protinus errant.
Sic quoque mentes
Iudicio acri
Vera videre
Non poterunt, ni
Cælitus afflet
Spiritus auram.
Ardua nemo
His sine pennis
Aggrediatur,
Ne liquefactis
Decidat alis.
Sed dubij qui
Ac tepidi sunt,
Hos fugiamus,
Vt crocodilos:
At tueamur
γείτονι nostros
τῷ πολεμοῦντι.

Ra-

RANARVM *strepitus nimis molesti*
Qui turbant tacitos benè & quietos,
Cessant haud minùs, ac polo tonitru
Si ira deciderit Iouis tonantis:
Pro ripa posita statim lucerna.
Sic fit tempore disputationum:
Veritate etenim prope aduolante,
Admissaq́; silent molestiores,
Ignauumq́; pecus, leues sophistæ;
Corde qui secus ac loquuntur vsque
Sentiunt varij, fouentq́; nugas:
Non vt persicus offerens ideam
Iunctæ mentis & intimæ loquelæ.
Diuisis vtinam Dei negocijs
Nostro pectore lux beata lites
Iam tandem dirimat, locetq́; ouili
Vno, mox precibus Deo & reducat.

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·IIII·P·P·

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GEE·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

IMPERATOR VIII
S C

HADRIANVS AVG·COS·IIII·P·P·

EXERC·DACICVS
S C

D.N.HONORI VSP.F.AVG.

TRIVMFATOR GENT. BARB
KADPS

M.AYPHAIOC ANTONINOCCEB

Δ

IMP.CAES.DOMIT.AVG.GERM.COS.XI CENS.PERP.P.P.

ANNONA AVGVST.
S C

AVRELIVS CAE SAR AVG PII F COS I

SC

IMP CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG P M TR P COS III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL ABOLITA
SC

IMP CAES DOMITIAN AVG GERM P P

COR
GERM IMP

M·ANTONINVS AVG·TR·P·XXVII

IMP·VI COS·III
S C
RELIG·AVG·

CONG II COS II

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S·C

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG·

FELIC·AVG·TR·P·III
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

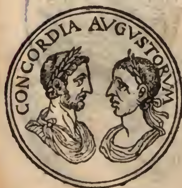

S·P·Q·R· OPTIMO PRINCIPI
S C

ΑΥΤ·Κ·Γ·ΠΕϹΚ·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥϹΤΟϹϹΕΒ·

ΚΑΙϹΑΡΕΙΑϹ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗϹ

SACRA ROMAN RESTITVTA

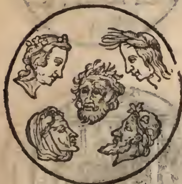

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVBLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

IMP CAES NERVAE TRAINO AVG GER DAC P M TR P COS V P P

ANNONA AVGVSTA CERES.
S C

NERO CLAVD CAESAR AVG GER P M TR P IMP P P

ANNONA AVGVSTI CERES
S C

M COMMO DVSANT P FELIX AVG BRIT

IOVI IVVENI P M TR P XIIII IMP VIII COS V P P

M. AVP. ANTΩN INOS AVG

TIAN.

IMP CAES. M. OPEL SEV MACRI NVS AVG

LIBERALITAS AVGVST T.
S C

M. COMMODVS ANT. P. FELIX. AVG BRIT

P M TR P XI IMP V II
S C
COS V P P

M COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT

P M TR P XI IMP VII COS V P P
S C

OTHO. CAESAR

SECV
S.P.R

DIVAE MARINIANAE.

CONSECRATIO
S C

ANTONINVS. AVGVSTVS PIVS F

P TR. P. COS III

ETECΩNI

SEPT

S C

IMP·NERVA·CAES·AVG·P M·TR·P·COS III P P

VEHICVLATIONE·ITALIAE·REMISSA

IMP·CAES·NERVA·TRAIAN·AVG·GERM·P·M

·S·P·Q·R·OPTIMO·PRINCIPI·
C S

M·ANTONINVS AVG TR·P·XXVI

IMP VI·COS III
VIRTVS·AVG

IMP.CAES.NERVAE TRAIANO AVG GER DAC P M TR P COS V P P

PORVM TRAIANI
S C

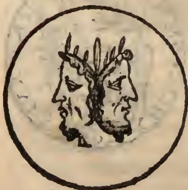

CPATONIKΩN ΛΑΟC
NEOKOPΩN

IMP NERVA CAES AVG P M TR P COS II P P

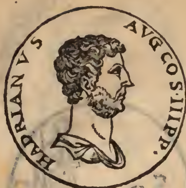

CONGIAR PR
S C

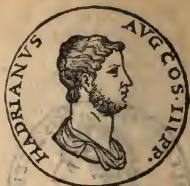

IMP·CAES DOMIT AVG GERM COS X CENS POT P P

S C

ROMA
I
·VIRI

HADRIANVS AVG COS III PP.

HADRIANVS AVG COS III PP.

M. COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT PP

HERC COMMODIANO PM TR P XVI
S C
COS VI

EPIGRAMMATA ALIQVOT SAMBVCI ARGVMENTO PRIORIBVS NON DISSIMILIA.

REPREHENSIO.

ADMONITVS *verbis iuuenis, si spernat habenas;*
Verberibus vitium corriget ille minus.
Vtque ferox patitur calcaria sæpè molestus
Subdita equus, certum non subiturus iter:
Sic puer emendet si non peccata loquelis,
Spes poterit frugis nulla subesse bona.
Qui fugiunt morbos, facilis medicina paratur,
Dumq; subest fructus, flos, foliumq; notant.

VARIA ESSE DONA.

OMNIBVS *haud eadem vario qui præsidet orbi,*
Cuncta nec æquali fert, adimitq; modo.
Illum diuitijs Crœsi, minus arte sororum
Ornat, at hic aliud fortè decenter habet.
Hic sequitur Musas, alium commendat amoris
Forma, valet miles viribus ipse suis.
Parce tamen formæ, deformis; diues, egeno;
Strennuus imbelli; doctus ametq; rudem.
Quisque suas dotes teneat, nec præferat vlli,
Quod Deus occulta donat habere vice.
Et nihil æternos cùm sit quod duret in annos,
Obijce qui melior deteriora minus.
Omnia prætereunt, Musarum gloria solum
Viuet in extremum concelebrata decus.
Haud ita pyramidum constabit fama, peribunt
Mausolæa prius clara sepulchra situ.

Nil stabile in terris, quod corruet ecce mouetur,
Quæ sunt principio ducta, vigore cadunt.
Pallados extabunt, magnorum & scripta virorum,
Interitus nulla his semita structa fuit.
Sed magis alma fides, & amor prodesse valebunt,
Gorgoneo semper quæ potiora lacu.

HOSTIS.

TVTIOR *est hostis, quicunque minatur apertè,*
Præmonito lædit quippè furore minus.
Hunc poteris contra gladio cauisse saluti,
Promptius atque ictus impediisse leues.
Obscurè sed qui latitat, non comminus iræ,
Extulerit tecto signa timenda loco.
Insidijs auidè meditatur perdere vitam,
Nec ratio iuris, nec mouet vlla fides.
Hos metuat semper vita qui dignus amica,
Rarius exposcat qui sapit insidias.

FAVOR.

MAGNA *quidẽ merces, decus est, & gloria rectè*
Principibus studijs posse placere bonis:
Sed tamen est maius regi parere supremo,
Præmia dat nullo qui eripienda modo.
Hunc sequitor lætus, vitam si reddere olympo,
Atque subire nouus tecta beata voles.
Nempe illic certos grati carpemus honores:
Hic fauor externis anteferendus erit.
Hoc floret iusto nam tramite gloria, nunquam
In licet aduersis quæ peritura venit.

REVERENTIA SENVM.

ANTE *senes iuuenem cultus, reuerentiaque ornant,*
Vtque verecundus sit pietate, decet.

Est

Est cani capitis fructus reuerenter amari,
Contemptuque putat tristius esse nihil.
Vtque Noto, & pluuijs lędentibus apta viator,
Cùm madet, exceptus, tecta subire cupit:
Sic honor est senibus requies, solamen habere
Id poscunt, mortem lenius atque ferunt.

DIVITIÆ, AD FR.

DIVITIIS *addunt Musę decus, hac ego vellem*
Qui sapit optatas post cumularet opes:
Vsus enim rectus si non accedat, obesse
Possunt, exiguus postque sequetur honos.
Hac, Francisce, tuę placuit sententia menti,
Hac ratus ipse opibus condicione frui.
Vnà ego, si verum fatear, vixisse sine auro
Cum musis, contrà quàm caruisse velim.

AVXILIVM.

GRATIA *sollicito si quando est iuncta labori*
Impediet nullo tempore pestis opus.
Ira Dei contra cùm creuit deficit imber,
Et sata languescunt, & labor omnis iners.

DE DISCORDIA.

NASCITVR *in rebus facilis discordia, bullę*
Tam cito vix innant, pax tamen ipsa breuis.
Nil videas nostro quam lites tempore duras,
Exitium patrię quę cumulare solent.
O, vtinam Regni proceres depellere fœdum
Turcę conentur fortiter inde iugum.
Finibus & cultis sęuum prohibere tyrannum,
Paceque sperata post meliore frui.

CALAMITAS.

NVNQVAM *venire sola vult calamitas,*
Sed plura secum, dum molestior, trahit,

O ccasionem pessimam silentio
E xpectans, vt malu grauans acerbius
O mnino fessum comprimat famelica.
S ic debitorem creditor timet leuem
V nus, nec audet aduocare iudicem,
T urba sed incipit simul cùm catera,
M inatur efferus, premitq; iniquius.
D eus malorum quin scelesta corripit
S ic facta, confertim obruit doloribus.

FIDES.

S OLA *triumphanti, constansq; adhibenda magistro*
E ripiat nullus quam tibi latro fides.
S olus adoretur qui crimina nostra redemptor
S ustulit, optatos restituitq; lares.
T utus ab insidijs Cocyti nullus, & igni,
A nteferens proprio numina ficta Deo.

REQVIES.

E ST *etiam curis requies adhibenda molestis,*
S i nimium intendas, chorda redibit iners.
N on durant vires, adamàs quoque frangitur arte,
Q uæq; suo laxas tempore firma manent.
M ausolæa ruunt, lapidumque cauatio guttis
Fit facilis, longam cùm subiere moram.

LIBRI.

C OPIA *librorum non est spectanda magistri,*
S ed potius quantum creuerit arte puer.
P rodest selectos, paucosq; videre libellos,
P unctaq; de quouis ferre petita iuuat.
P roficies rectè modicis, ita, crede, diebus,
C erta sit hæc studijs semita parta tuis.
E t nocet auctorum, & nocuit variatio crebra,
I ngenium turbat, iudicioq; vacat.

EM-

EMPTIO LIBRORVM.

IVDICIO libros coëmas. nec mercibus illos
Segnius obserues, namque venena tegunt.
Fercula si reiicit stomachus, non grata palato,
Quis laudet fugiens Pæonis arte malum?
Deligere innocuos ergo res ardua libros,
Dum relegis, ne cum mellè venena bibas.

VESTITVS.

VESTE puer nitida, non spurcà incedat amictus,
Dedecet ætatem fœda lacerna rudem.
Quippe solent habitus mentem quoque prodere cultam,
Arguit ignauos squallida labe toga.
Vt vestem iuuenis decorat, decoratur ab illa:
Compta refert grates, ingeniumq; probat.
Sed minor annosis patribus sit cura nitoris,
Canicies senium, multaq; ruga decet.

DISCIPLINA.

QVI rudis es, doctis cupias parere Magistris,
Turpiter impingit, qui monitore caret.
Sic nisi flexiuagas moderetur vinitor vuas,
Non subeunt vlmos quas posuere duces.
Præceps ingenio ruit omine stulta iuuentus,
Nec satis accepto vulnere sæpe cauet.
Cuncta potest oculus sed prouidisse regentis,
Tutius exemplis hincq; dedisse metum.

STVDIVM.

DVM potes ingenio, florens concedit & ætas,
Excole quod cunctis commoda longa ferat.
Pellantur nugæ vileis, & inutile rerum
Sit procul hinc studium, gloria vana subest.
In tenui labor est, quibus ocia praua supersunt:
Seque putant vitam præter habere nihil.

Tempora sic fugiunt, minimis vt vita gerendis
Deficiat, fruitor dum sinit ergò bonis.

OBSTRICTIO.

DEBVISSE *nihil, ferunt honestum,*
Libertas etenim solet placere,
Obstringiq; putant calamitosum.
At si vera loquor, fideliores
Sunt multi, quibus es benigniori
Deuinctus studio, fideliusq;
Tecum semper agunt: parem expetentes,
Quam debes, operam: volunt subire
Mutuo officio pares labores.
At commercia sunt quibus negata,
Coguntur dubij periculoso
Interdum minima aggredi timore.
Debere ergo potes, fruiq; amicis:
Et quò plus facies, velis refectum.

ADMONITIO.

QVI *monet vt facias, pro munere gratus habeto,*
Vtere, neu frustra sint benè dicta caue.
Indicium præfert quicunque hortatur amoris,
Noxia si credas non voluisse sat est.
Sic vbi quid melius prudenti fortè recurret,
Vtilius rebus consulet ille tuis.

DIVITES.

NON *sunt qui cumulant opes beati,*
Virtutem potius labore partam
Duco diuitias beatiores.
Si constans fuerit beatitudo,
Nunquam deijciet suos alumnos,
Seruabit proprio & sinu receptos,
Atqui aurum nocuit bonis subinde,

Accer-

A ccersens odium metus nefandos.
F ures insidias struunt rapaces,
A rte si nequeunt, dolis minantur.
S ed virtus retinet bonis salutem,
V is nulla imperat huic, manet vigilq;
F lorentesq; fouet gradus quieta.
I posthac inhians amanter auro,
T e iactes alijs beatiorem.

PIETAS.

S I *quis es æterno victurus tempore fama,*
I mprimis colito cœli qui condidit astra,
S tellantesq; faces, atque ampli mœnia mundi.
P ars tandem meritò patriæ tribuetur honorum.
S iq; opus, & vita pro libertate careto.
I nterea dulces qui te genuere parentes,
E x animo venerare, precesque adiungito gratas.
H æc cupit omnipotens nutu qui dirigit orbem,
E t natura piè suadet, pœnasque recenset.

PVERITIA.

D ONEC *erit studijs ætas, tempusq; iuuentæ*
A ptum, Thespiades semper amato Deas.
H æ pariunt nomen, vitamque extendere nostram,
N on sine muneribus, tempus in omne sinunt.

IDEM.

D VM *fauet hæc ætas, doctas coluisse per artes*
I ngenium prodest, nomenque tulisse per æuum,
S perne voluptates siquidem caligine mentem
T urpiter occæcant, virtutem delige semper.
S ic datur insignis lauri de fronde corona,

MODVS.

O MNIBVS *est cautè iungenda modestia rebus,*
L audatur medio sæpe stetisse loco.

Ardua qui tentat sine pennis decidit, alas
Quòd non aptatas queis veheretur, habet.
Quis non Dædaleos currus temerariaq́ ausa
Rideat exemplo suscipiatq́ minus.
Ergo quicquid agis tuta ratione probato,
Exempliq́ memor, fac, tueare modum.

SVSPICIO.

QVI bonus errores non solùm vitat apertos,
Sed potius quauis suspicione vacat:
In mala suspicio tentat, vocat illa morantem,
De se cunque videt dicier vsque facit.

DE EADEM.

NOXIA suspicio mendax, cum labe carentem
Fraude grauans maculis insidiosa notat.
Aemula non veri semper, nimis vsque placere
Inuidiam arripiens quamlibet illa solet.
Maluerim vulgo notum scelus esse, supremam
Conscius & meriti sustinuisse crucem:
Pendulus æterna quàm suspicione taceri,
Nulla potest nomen restituisse mora.
Quippe sequens hominis dubio vestigia signo,
Non etiam iustis est habitura fidem.
At quæ sunt etiam Phœbo manifesta negantur,
Et solet ad fratrum testis adesse focos.
Creditur obscuris si sint optata, libenter
Addimus & falso quod magis auget, onus.
Parcius ergo alios curato vt opinio lædat,
Fadius hoc vitam est quam minuisse breuem.

POENA.

SI quoties peccant homines, quoque pœna paretur,
Momento tutus quis superesse velit?

Gra-

Gratia sed maior, quam cuncto tempore lapsus,
Ira Dei haud nobis aqua dolenda venit.
Irarum nec vult rapidas effundere habenas,
Quòd caderet minimo fulmine tactus homo.
Nunc facilis pœnas differt, cui paret Olympus,
Ac veniam precibus contribuisse cupit.
Quod si non adeò doleas peccasse, reseruat
Te Stygijs ira post grauiore malis.

CONTEMPTVS.

Si tibi præstantes calido sunt pectore vires,
Ne spernas humilem, continuoq́ premas.
A paruis magnos video superarier vsque,
Exiguo & latitat corpore robur enim.
Temptus Dauides Goliad sic sternit ouantem,
Corporis & molem fallere sæpè docet.
Exhorret Gallum Leo sic, stimulumq́ Camelus,
Et puer inuictos sub iuga cogit Amor.

SOMNVS.

MVSA *vetat puerum suaueis producere somnos,*
Ac studio lucis tempora prima capit.
Sufficiat tantum noctu repetisse quietis,
Quantum opera, & studijs euigilare soles.
Nam veluti pluuijs nimium si perfluat hortus,
Terra negat fructus imbribus acta suos:
Sic magis irriguum somno caput atque decebat,
Pieridum ingenio semina iacta fluunt.

FORTVNA.

EST *aliquid fortuna, suo quæ numine multa,*
Arbitrioq́ minax, sæpè onerosa, mouet.
Namque eadem casu simili non omnibus obsunt,
Profuit huic, alij quod nocuisse potest.

Hoc etiam quidam memorant contingere fato,
Ordine quod rerum visceribusq; latet.
Propterea nusquam nostris constantia rebus,
Cùm Deus ob culpam nostra relinquit humi.
Non pelagus tot habet pisces, tot littus arenas,
Quot Deus indignans obijcit illa modis.
Sed fidunt Domino qui summo, casibus atque
Fortunæ ambiguis lusibus apta negant.

STVDIA.

TARDA *venit Musis nunquam, sit qualibet ætas,*
Tempora sunt studijs nulla negata tuis.
Ingenium quamuis habile & natura negarit,
Corrigitur damnum triste labore tamen.
Ne querulis ergo tardum te confice verbis,
Aggredere audacter, qualiacunq; dabis.
Est melius fecisse aliquid, quàm viuere segnem.
Pallas ad ingenium quodlibet apta venit.

PAX.

PAX *melior bello, validè stant omnia pace,*
Illa premunt vrbes, depopulantur agros.
Hac florent agri, ciues, subeuntq; nepotes,
Relligio colitur, quicquid & orbe viget,
Hanc tulit excelsa nobis è sede parentis
Christus, & ex animis imperat vsque sequi.
Pax melior bello, pacem te poscimus omnes,
Hæc iuuat imbelles. Martia turba vale.

VITA.

Hausimus è cælo mentem, superasq; reuerti
Ad sedes Christo nitimur inde duce.
Os homini erectum, vultusq; ad sidera vergunt,
Vnde tulit vitæ semina quisque suæ.

Iun-

Iungimus has ſedenim, dum corpora mole ſuperſunt,
Extet vt auctoris mentio grata, domos.
Hic ſimul vnanimes paſſi grauiora ſalutis
Sternimus æternum ſplendidioris iter.

SPES.

OCCIDVIS *hominum rebus ſpes ſola relicta eſt*
Quæ iubet expectes vt meliora malis.
Continet adflictas blanda exſpectatio mentes,
Atque nouam ſubiens præmeditatur opem.
Hæc niſi ſit vaſti ſummus regnator olympi,
Nullo conſtabit nuntia fida loco.
Ille poteſt lapſis certam promittere ſemper,
Extremo caſu ferreq́; amanter opem.

DE MEDICO, ET COCO IOCVS.

IVRE *coci maior laus eſt, quàm Pæonis: ille*
Grata tulit ſtomacho, non ſapida iſte tuo.
Odit enim ſanos medicus qui congerit aurum
Atque bonos longè malit abeſſe cocos.
Gratus odor lucri, dum quæuis pharmaca fingunt,
Firmaq́; venali corpora lege regunt.
Forſitan at quæris cur ditior hoſtis amico?
Iſte gulam, nummos reſpicit ille tuos.
Altera ſed melior, quod vendit lauta minoris,
Aere dat hic contrà gramina nota graui.
Pharmaca quin medicus commutat ſæpè culinæ,
Cùm peram exhauſtam, ſanguine corpus habes.
Huius opem ſanus fugiat, nec guſtet amara,
Dum licet eximij fercula ferre coci.

DE IVRISCONSVLTIS IOCVS
AD AMICVM.

LEGIBVS *addicti præcedere iuris honores*
Pæonijs magno murmure ſæpè volunt.

Eſtq́;

Estque vetus, nondum dissensio lite peracta,
Diuitijs agitur, non ratione pari.
Si tamen expectant litis me iudice finem,
Ipse feram medicos legibus antè meos.
Cumque habeam multas caussas & plurima signa,
Quatuor ex illis enumerabo tamen.
Hi perimunt ægros, qui viuere fortè nequirent,
Vos laqueo fortes prenditis, atque manu.
Vi miseris vitam rapitis, nos pharmaca semper
Qui cupiunt vltro, munera chara damus.
Spem medicus præbet succis, vos fune parato,
Hic meminit vitæ semper, at ille necis.
Quos medici occidunt, pompis & funere lauto
Consequimur, vestrum lictor, & arma reum.
Nec iuuat ægrotos minimum, retinere parentum
Quòd poterunt famam, dedecus ille timet.
Vna sed est vobis ratio, quòd gustus, & index
Pura manent, illis stercora fœda grauant.
Addere vel si quis cupiat, visuntur vt ægri,
Limina patroni sic terit vsque cliens.

MENSA.

ESCAS *quid faciat salubriores,*
Vt vitam teneant, nihilq; menti
Obsint, æthereas opiniones
Nec turbent, moderatius petitæ:
Est cari memores fuisse Christi.
Nostris sic epulis, precemur, adsit.
Nam tuto reficit molestiores,
Subducit quoque cogitationes.
Quare nos animis, simulq; membris
Grati, pabula temperatiora
Sumamus reuerenter, ac pudenter.

ALITER.

ESVRIENS *tantùm comedas sitiensq́; rigabis,*
Ne stomachum læso fortè calore graues.
Composito mensam decores sermone rogatus,
Exornes paucis seria verba iocis.
Admittit iuuenile decus probitate loquelam,
Nec tacitus læua suspicione caret.
Ne tamen excedant annos, metamq́; pudoris:
Intra contineat se puer, osq́; modum.

AMICITIA.

IVNGE *tibi socios pulchrâ virtutis amore,*
Nam Venere & Baccho iuncta repentè cadunt.
Caussa ligat gratos hac fœdere semper amicos,
Altera sed subitò dissoluenda venit.
Ostendunt animos etiam mentemq́; reuelant,
Cum quibus aßiduè viuis amore, fide.
Ac veluti visco si occurrat rete ferendo
Quis tibi, ne quæras condicionis opus:
Sic delectatur qui consuetudine praua,
Est similis socio moribus ille suo.

AVRORA.

QVOD *tempus studijs seueriores*
Certatim tribuunt, feruntq́; amicum?
Est aurora parans viam diei
Nondum cum radijs sequens coruscus
Sol, pastos reuehit suos iugales.
Tum nulli impediunt graues calores,
Vexant frigora nec molestiora.
Ergo qui sitiunt sacros liquores,
Infontesq́; ruunt perenniores,
Auroram studijs colant amicam.

SIMVLATIO.

NIL peius simulare quàm fidelem
Se fratrem studijs; bonaq; mente.
Existit siquidem frequens querela
Ira ac insidiæ periculosæ.
Quanto maior erat fouens amicos,
Tantò post melius sibi cauebit.
Ergo qui pariter cupit salutem,
Is verè nitidißimos amore
Virtutis sibi iungat, & fideles.

VITA.

IN vita nihil est diu fuisse,
Curas namq; vides laboriosas.
Cautus perpetuis studeto rebus,
Mittas quæ rapida feruntur aura.
Constans nil, nisi credidisse summo,
Qui firmus residet parenti Olympo.
Ne spes fixa sit in leui columna,
Sed quæ sustineat domum, trabesq;.

PATRIA IVVANDA.

Si studes gratam patriæ tulisse,
Quam cupit tantis operam in periclis,
Ne diu, multoq; morêre segnes
Tempore vires.
Semper est laudabile profuisse
Patriæ fessamq; leuare curis.
Nec minor virtus, bene quàm parenti
Reddere grates.
Ergo ne cultis fugias tyrannum
Propulisse agris, niueamq; pacem
Ferre, quam vero tenuit professa
Pectore Christum.

Si vi-

Si viget suauis pietas amorq́;
Quem foues, casu moueare tanto,
Nam vides nunquam grauius nocere in-
commoda posse.

VIR BONVS.

VIR *bonus haud vnquam refugit commune periclum,*
Et vocat in partem publica damna suam.
Nec minus hanc vitam pro libertate fugacem
Intrepidè exposcit fundere, quisquis amat.
Vt simul attollit vires in milite caussa,
Hunc etiam grauius iustior ira mouet.
Nescio, sed diuinus amor quid læsus iniquè,
Amplius audacter sustinuisse iubet.
Mollibus hæc tristem verbis depellere caussam
Non patitur, quauis sed violenta subit.
Curritur ardentes interdum sponte sub ignes,
Proq́; fide cupidus spiritus astra petit.

VERBORVM VARIA VIS, AD BARTOL.

NON *eadem vis est sermonis ab ore profecti*
Et boni, & impuri, magne poëta, viri.
Nempè mouet grauitas, rebusq́; probata gerendis,
In quorum numero tu quoque clara fides.
Quin etiam morum consensus, & inscia rerum
Caussa docet potius illa vel illa sequi.
Hoc ego sum expertus nuper, dum Barbus amata
Consuluit, sed idem te repetente placet.
Conciliant quadam sic conspirantia fata,
Et stat consensu fortius omne. Vale.

BIBLIOTHECA.

QVI *solet alterius cupidè versare libellos,*
Hinc mea sit longè Bibliotheca rogat.

Illius

Illius vt secum forsan ne expostulet, ipsa
Improprio leuius quòd statuisset hero.

EXHÆREDATIO.

BIS *septem causis non hæres gnatus habetur,*
Si verbis lædat, verberibusq; patrem.
Indicet aut crimen, vitam eripiatq; veneno,
Cùm nocet insani cura nec vlla manet.
Addiderit si se prauis, fœdetq; cubile,
Haudq; fidem ponat pro patre, nec redimat:
Si impediat testantem, imitetur & impia mimos,
Filia si meretrix, si probet hæreticos.

DE AMICITIA AD IOANNEM Auratum.

CLARAM *de medio conantur tollere lucem*
Vtile qui fugiunt fœdus amicitiæ.
Nil est quod vitæ magis huic conducat inerti,
Innumeros fructus, commoda mille vides.
Hac sine nil vnquam poterit Respublica quamuis
Sit penitus summis vndique cincta iugis.
Concors insignes vt opes, eademq; voluntas
Munit, discordi sic quoque cuncta ruunt.
Hinc Agrigentinus vates constare putabat
Legibus his, quicquid clauderet orbe Deus.
Consilium quare non improbo, care poëta,
Quòd socij defles fata, vicemq; tui.
Quippe ita declaras, tua quæ constantia fratres
Ereptos maneat, qua doleásue fide.
Carmina consumet nunquam tua liuor, edaxq;
Tempus, & inceptum crescet honore decus.

FINIS.